

PEDAGÓGUSOK LAPJA

LXXI. ÉVFOLYAM
A PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETE HÍRLAPJA
ÉS HÍRLEVELE – 2015. JANUÁR 10.
ALAPÍTVÁ: 1945-BEN

1.

SÓ-SHOW

Ez év első tanítási napjától már az új szabályok szerint kapják az ebédet az óvodások és az iskolások. Az a menzakeresztet szabályozó kormányrendelet ugyanis, amelyik előírja, milyen hús, mennyi cukor, illetve milyen menüsor kerülhet gyermekeink tányérjára az óvodában és az iskolában, január 1-jén életbe lépett. A rendelet értelmében a só- és cukortartóknak örökre el kell tűnniük az asztalokról. A szabályok szerint tilos szénsavas vagy cukrozott üdítőt adni, az italként adott tej pedig nem tartalmazhat cukrot, de a teában is csak meghatározott mértékben lehet. Étkezések között a szükséges folyadék csapvíz, illetve ásványvíz lehet.

Tejfölt és tejszínt az ételkészítők a jövőben csak ételkészítéshez használhatnak. A napi bevitt sómennyiséget 2020-ig az előző évi mennyiséghez képest legalább 10 százalékkal csökkenteni kell. A bölcsődékben nem adható bő zsiradékban sült étel, egytől három, illetve négytől hat év között a gyerekek nem kaphatnak sertés- és baromfiszirt, a 15 évnél fiatalabbak nem kaphatnak 23 százaléknál magasabb zsírtartalmú húskészítményt, és az idősebbeknél is 30 százalék a maximum. Állati eredetű fehérjeforrást kell minden főételre, bölcsődékben az egyik kísértételre is biztosítani.

Nincs is azzal semmi baj, ha egészségesebb étkezésre próbáljuk meg rászoktatni a gyermekeinket, ahogy azzal sincs baj, hogy változatosabb lesz az ételválaszték, mert a rendelet előírja, hogy egymást követő kétszer tíz ételmezési nap főételkezései során egy ételsor csak egyszer fordulhat elő. Ez ugyan a közétkeztetőknek gondot jelent majd, hisz nekik kell a változatosságot biztosítani a fantáziának oly sokszor határt szabó és az emelt összeg ellenére sem elegendő, meghatározott pénzügyi keretből.

Az azonban már komolyabb bökkenő, hogy tíznaponta kötelező lesz halat adni, amit a gyerekek nagy többsége ugyanúgy nem fog elfogyasztani, mint ahogy a zsíros kenyert kiváltó avokádós kenyert se, vagy sokan a sótlan ételt, a diós tésztát cukor nélkül. Gyakorló szülők és gyakorló nagymamák is tudják, a gyerekek arra a kérdésre, hogy megetted-e az ebédet, többnyire azt válaszolják, hogy igen, ami általában csak igen kis részben felel meg az igazságnak. A többség otthon pótolja majd a kimaradt étkezést, többnyire zsíros kenyérral, cukrozott diós tésztával, megszokott otthoni ízekkel készült ételekkel, a nagyobbak zsebpénze pedig egyre rendszeresebben és egyre gyakrabban köt majd ki a különböző „mekikben”, „kingekben” és egyéb gyorséttermekben, ahol az elmaradt ebédet hamburgerrel, sült krumplival, kólával pótolják majd.

Ugyanakkor a magas zsírtartalom miatt a menzakeresztből ugrik a gyerekek kedvence, a rántott hús, a szalámi és a kenőmáj. És ezzel elérkeztünk egy, az előző bökkenőnél sokkal nagyobb bukkanóhoz, úgy is mondhatnánk, buktatóhoz.

Magyarországon a felmérések szerint mintegy 350 ezer gyerek éheznek, ennyi rászoruló kap ugyanis évente ingyenes napközi étkezést az iskolákban. Viszont az év 165 napján nincs iskolai étkeztetés. Így ezeken a napokon a rászorulóknak többsége valószínűleg étel nélkül fekszik le aludni. Nem pusztán az a baj, hogy az ő számukra talán örökre megismerhetetlen marad a rántott hús, a szalámi és a kenőmáj, hanem az, hogy éheznek, hogy esélyük sincs arra, hogy rossz helyzetükből kikeveredjenek. S bár a kormány gyermekétkeztetésre idén a tavalyinál többet forintot költ, az a baj, hogy az egészséges étkeztetés csak show, az oktatás rendszere nem változik, továbbra sem áll az esélyteremtés szolgálatában. Az a baj, hogy hazánkban drámaian nő az esélyegyenlőtlenség. Ez indította a Pedagógusok Szakszervezetét is arra, hogy november 22-én demonstrációt tartson a gyermekekért, ezért összegezte nyolc pontban a követeléseit, ezért juttatta el azt a tüntetésen megjelent, mintegy tízezer ember nevében (is) a három legfőbb közjogi méltósághoz és a szakminiszterhez. Az a baj, hogy erre még csak válasz sem érkezett azóta.

Gondolkodjunk el ezen, mai magyarok!

Millei Ilona

A TARTALOMBÓL

Egy demonstráció utóélete

A PSZ a tüntetés résztvevőitől kapott felhatalmazás alapján felhívja az érintetteket, tegyenek eleget a közjogi méltóságból származó kötelezettségüknek, és adjanak nyilvánosan érdemi választ a hozzájuk fordulóknak!

3

A jövő kulcsa: esélyegyenlőség

A növekvő jövedelmi szakadék az oktatási rendszeren ke esztől hat leginkább a gazdaság teljesítményére, ezért az OECD elérhetőbb és jobb oktatást, valamint a gazdaságban nagyobb adóztatását javasolja.

5

Az esélyegyenlőség megteremtése elsősorban az állam feladata

„A mélyszegénység környezetében a demokrácia intézményrendszere nem tud működni”, az érintettek érdekérvényesítő képessége a nullával egyenlő. (Demeter Judit, az EBH volt elnöke)

6

Gyógyír: integráció minden szinten

A romák az általános iskolai és a szakiskolai végzettségben tudtak igazán felzárkózni, de ezeken a területeken csak kismértékben vagy egyáltalán nem nőtték a bérek a rendszer-váltás óta. (Tárki-felmérés)

7

Felnőtt félelem, rossz bánásmód

Valójában azonban pont az a helyzet, hogy az a gyerek tudja tiszteltetben tartani a másik jogát, aki a saját jogaival is tisztában van. (Gyurkó Szilvia, az UNICEF gyermekjogi igazgatója)

8

Van, amiben sikerült a törvényt az élethez igazítani

A tankötelezettséget a jelenleg hatályos, 16. életév betöltésének napja helyett a tanév végéig határozták meg. Érdemi változás az etikai kódex elkészítésének és alkalmazásának kötelezővé tétele.

10

Játszva tanított nagy dilemmák

A tanári munkában az oktatási feladaton túl a gondolkodási folyamatok magas szintű fejlesztését is célkitűzéseim között tartom. (Leitner Lászlóné fizika- és matematikatanár, nyíregyházi Kossuth Lajos Gimnázium)

11

Ami tutira feldobja a napod

„Megkérném önöket, hogy ismertessék meg gyerekekkel a kulturált vécéhasználat alapjait!” Szülői válasz: Laci szerint ezt ön neki kevésbé cizelláltan mondta: „Ne sz*rj az ülőkére, te hülye!” Ez kulturált viselkedés???

15

Felvételt hirdet

a Snétberger Zenei Tehetség Központ

Idén is felvételt hirdet a Snétberger Zenei Tehetség Központ nyáron induló ingyenes zenei kurzusára. A Snétberger Zenei Tehetség Központ célja, hogy minél több hátrányos helyzetű, tehetséges roma diák kerüljön be a képzéseikre, és kapjon ezzel lehetőséget a továbbtanulásra, zenei karrierje beindítására. A júniusban induló kurzusra február 14. és március 7. között tartanak meghallgatásokat Salgótarjánban, Miskolcon, Kecskeméten, Szegeden, Kaposváron, Nyíregyházán, Budapesten és Felsőörsön. A képzésre olyan 12 és 18 év közötti fiatalok jelentkezését várják, akik gitáron (klasszikus, dzsessz), basszusgitáron, bőgőn, csellón, hegedűn, brácsán, cimbalmon, zongorán, ütős (dob, percussion, darbuka) vagy fúvós (klarinét, trombita, szaxofon, fuvola) hangszeren játszanak, nyitottak a dzsesszre, a világzenére és a klasszikus zenére is. A meghallgatásokra február 10-ig, a www.snetberger.kozpont.hu-n található űrlap kitöltésével, e-mailben vagy levélben lehet jelentkezni. A meghallgatások pontos helyszínei és időpontjai szintén megtalálhatóak az intézmény honlapján. Az országos meghallgatásokon kiválasztott legjobb 60 diák idén nyártól kezdve évi 12 héten keresztül teljesen ingyen tanulhat a Balaton-felvidéki Felsőörsön bentlakásos formában. A képzés keretében a zenei és művészeti órák mellett angol nyelvet, számítógépes és munkavállalással kapcsolatos ismereteket, valamint roma kultúrismertet is tanítanak. A 2011-ben megnyílt intézmény tanárai között olyan neves magyar művészek vannak, mint Snétberger Ferenc, László Attila, Lukács Miklós, Farkas Rózsa, Oláh Tzumó Árpád, Lamm Dávid, Rozsnyói Péter, Barcza Horváth József, ifj. Balázs János, Lakatos György, a nemzetközi vendégelőadók között pedig megtalálható Paolo Vinaccia, Tony Lakatos és Roby Lakatos is.

Forrás: MTI

Hízik az Oktatási Hivatal

Az oktatási ágazat eddigi legnagyobb háttérintézménye jöhet létre. Előkészítette az Emberi Erőforrások Minisztériuma (Emmi) az oktatási háttérintézmény-rendszer átalakítását, a hatékonyabb és gyorsabb munkavégzés érdekében 2015 folyamán több lépcsőben az Oktatási Hivatalhoz (OH) telepítik a legfontosabb feladatokat. A Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (Klik) tisztán fenntartói feladatokat fog ellátni, az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet (OFI) fő hatásköre pedig a tankönyvellátás lesz, a pedagógiai szakmai szolgáltatások és néhány kormányhivatali feladatkör pedig az OH-hoz települ. Január 1-jétől már a hivatal látja el a tanárok minősítésvizsgájának, minősítési eljárásának szervezését, a tanfelügyelet szervezését, szaktanácsadói névjegyzék vezetését, és ide tartozik a pedagógusképzések, a diákok tanulmányi, sport- és tehetséggondozó versenyek szervezése, illetve a most induló, lemorzsolódás elleni jelzőrendszer működtetése is. Nemcsak a köznevelésben nő meg a háttérintézmény szerepe, de a felsőoktatásban is. Az OH az oktatási szolgáltatásokat fejlesztő és üzemeltető Educatio Nonprofit Kft. legtöbb feladatát is átveszi. A főként a felsőoktatási felvételi lebonyolításáról és a Felvi.hu üzemeltetéséről ismert cég lényegében beolvadna az OH-ba. Az elmúlt időszakban több alkalmazott, köztük vezető beosztású munkatárs kapott új, az idén lejáró határozott idejű szerződést, és sok munkatársat helyileg is átköltöztetnek az év folyamán az OH-ba.

Forrás: Hír24

Fáklyás demonstráció a kultúráért

A Közggyűteményi és Közművelődési Dolgozók Szakszervezete (KKDSZ) együttműködve civil szervezetekkel és más szakszervezetekkel a Magyar Kultúra Napja előtt két nappal, 2015. január 20-án, 17 órától demonstrációt és fáklyás felvonulást szervez Budapesten. Az MTA előtti Széchenyi térről a résztvevők a Szalay utcába vonulnak majd. A „Gyűjtünk fáklyát a magyar kultúráért” elnevezésű demonstrációval kapcsolatos információk elérhetők a szakszervezet honlapján: www.kkdsz.hu, a rendezvény programja ezen a linken ismerhető meg: <https://www.facebook.com/events/1537694759825061/> A demonstrációval a KKDSZ fel kívánja hívni a figyelmet arra, hogy mérhetetlenre tárgult a különböző rétegek közötti kulturális szakadék, egyre igénytelenebb és tájékozatlanabbá válik a lakosság, minősíthetetlenül rossz helyzetben vannak a kultúráért dolgozó emberek.

Országos fórumra készül az óvodapedagógia tagozat

A PSZ óvodapedagógiai tagozata 2014. december 11-i ülésén *Galló Istvánné*, a PSZ elnöke többek közt a Magyar Közoktatás Napján tartott szakszervezeti demonstráció tapasztalatairól tájékoztatta a megjelenteket. Elmondta, a közjogi méltóságoknak a tüntetésen átdott petícióra hivatalos válasz nem érkezett. A szakszervezet elnöke jelezte: az oktatást-nevelést segítő, technikai-adminisztratív dolgozók béremelésére a kormány nem mutat hajlandóságot. Hozzátette, az OKÉT legutóbbi ülésén a szakszervezeti oldal fel is állt a tárgyalóasztaltól, és megjegyezte, hogy a közsféra ágazati szakszervezetei 2014. december 12-én döntenek majd a nyomásgyakorlás egyéb formáiról. Az ülésen a tagozat jelen levő tagjai annak az országos értekezletnek az előkészítéséről is tárgyaltak, amelyet majd 2015. február 24-én tartanak, és amelyen az óvodapedagógusokat érintő, 2015-től életbe lépő legfontosabb változásokról lesz szó. Az interaktív fórumra elfogadta a meghívást *Paszkoszné Kulcsár Andrea*, az Emmi vezető főtanácsosa. A tagozat intézőbizottsága minden érdeklődő óvónőt vár a rendezvényre.

OLVASD, ÉS ADD TOVÁBBI!

A Pedagógusok Lapja évi előfizetési díja 5 százalékos áfával 4500 forint. Az intézmények banki átutalással (számlaszám: 11707024-20100456) fizethetnek elő, az egyéni érdeklődőknek csekket postázunk.

Az egész oldalas hirdetés (A/4-es formában, fekete-fehérben) 120 000 forint, a féoldalas 60 000, a negyedoldalas 30 000 forint. Az apróhirdetés szavanként 60 forint. Minden egyes díjtételt 27 százalékos áfa terhel. A hirdetések beküldésének határideje: a megjelenési hónap 1. napja.

PEDAGÓGUSOK LAPJA

Az OKÉT tevékenységében részt vevő

Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) hivatalos hírlapja és hírlevele

Főszerkesztő: **Millai Ilona**

Technikai szerkesztő: **Márfiné Bécsi Erika**

Szerkesztőség: 1068 Budapest, Városligeti fasor 10. Telefon/fax: 322-8464

Levélcím: 1417 Budapest, Postafiók 11

Kiadja: a Pedagógusok Szakszervezete Országos Irodája

1068 Budapest, Városligeti fasor 10. Központi telefon: 322-8453

Felelős kiadó: **Galló Istvánné elnök**

Internet: www.pedagogusok.hu; E-mail: pedlap@pedagogusok.hu

Terjeszti: a Pedagógusok Szakszervezete. Évi előfizetési díj: 4500 Ft

Index: 26651 ISSN 0133-2260

EGY DEMONSTRÁCIÓ UTÓÉLETE

A PSZ közleménye a 2014. november 22-ei tüntetés petíciójával kapcsolatos kormányzati intézkedésekről

A 2014. november 22-ei tüntetés résztvevői petícióban fogalmazták meg azokat a követeléseket, amelyeket időszerűnek és fontosnak tartottak a gyermekszegénység felszámolása és a köznevelés költségvetési helyzetének javítása érdekében. A petíciót a három közjogi méltóságnak címezve áadták az Emberi Erőforrások Minisztériuma kijelölt képviselőinek. Jól jellemzi a jelenlegi közállapotokat, hogy a mai napig egyik címzett sem érezte fontosnak választ adni annak a közel tízezer embernek, akik elfogadták a petíciót. A Pedagógusok Szakszervezete ezért elengedhetetlennek tartja, hogy erről a tényről a nyilvánosságot tájékoztassa.

A Pedagógusok Szakszervezete a tüntetés résztvevőitől kapott felhatalmazás alapján felhívja az érintetteket, tegyenek eleget a közjogi méltóságból származó kötelezettségüknek, és adjanak nyilvánosan érdemi választ a hozzájuk fordulóknak!

A Pedagógusok Szakszervezete tényként állapítja meg: az azóta elhangzott kormányzati nyilatkozatok nem adnak valódi válaszokat a gyermekszegénység felszámolására irányuló javaslatokra. Az Országos Községi Érdekegyeztető Tanács Munkavállalói Oldalának javaslatát, amely a köznevelési intézményekben a nevelő-oktató munkát segítő technikai-adminisztratív dolgozók béremelésére vonatkozott, visszautasították. A kormány nem kívánja a

közzszolgáltatásban dolgozók bérét emelni. A közvéleményt folyamatosan félrevezetik, amikor a pedagógusok 2015. évi további béremelése fedezetének a meglétét bizonygatják. Arról nem szólnak, hogy 2015. január 1-jétől a pedagógusok minimálbérhez igazítása megszűnik.

Az Emmi Köznevelési Államtitkársága és a Pedagógusok Szakszervezete szakértői közötti konzultációk nem zárultak meg egyezéssel, nincsenek kihatással a köznevelési törvény egyeztetés nélkül benyújtott, sokadik módosítására. A Köznevelési Érdekegyeztető Tanács 2014. december 9-ei ülésén a résztvevők csak tájékoztatást kaptak. Érdemi egyeztetésre nem került sor. Többszöri kérés ellenére továbbra

sem hozzák nyilvánosságra a szakképzés átalakításának koncepcióját. A kormány továbbra sem hajlandó nyilvánosságra hozni azt a hatástanulmányt sem, amely igazolná, hogy a köznevelési intézményrendszer zavartalan működtetéséhez szükséges fedezetet a 2015-ös költségvetésről szóló törvény biztosítja.

Valószínűsíthető, hogy a rendszer működését az elfogadott előirányzatokhoz igazítják, ami intézmény-összevonásokat, -bezárásokat és pedagóguselbocsátásokat vetít előre – áll a PSZ közleményében, amely a következő mondattal zárul: „A Kormányt súlyos felelősség terheli a tanulók tudáshoz való hozzáféréseinek a szűkítése miatt!”

FELHÍVÁS

A Pedagógusok Szakszervezete Országos Jelölő Bizottsága a 2014. október 11-én tartott kongresszuson a második alelnök választásával kapcsolatban elfogadott határozat értelmében várja 2015. március 15-éig a PSZ tagjaitól, szervezeti egységeitől az alelnökre vonatkozó jelölések beérkezését. A Választási Szabályzat értelmében a szabályos jelölés írásban történik, mely tartalmazza a jelölést tevő javaslatát, a jelölt jelölést elfogadó nyilatkozatát és szakmai önéletrajzát.

A jelölést tevő a jelölésnél az alábbi szempontokat törekedjen figyelembe venni:

Szakszervezeti mozgalommal kapcsolatosan:

- A mozgalom iránti elkötelezettség
- Elhivatottság és felelősségvállalás
- Érdek-képviselési, érdekegyeztetési munkában való jártasság
- Képesség az együttműködés és a döntéshozatal egyen-súlyának megteremtésére
- Stratégiai gondolkodásmód
- Öt év vezetői gyakorlat a szakszervezetben

Vezetői képesség terén:

- Vezetési ismeretek, gyakorlat
- Logikai és elemzőképesség
- Helyzetfelismerő és -átlátó képesség
- Stratégiai gondolkodásmód
- Szervező- és irányítóképesség
- Kommunikációs képesség
- Konfliktustűrő és konfliktuskezelés képessége
- Taktikai érzék

Személyiségével kapcsolatos elvárások:

- Kapcsolatok kezelésének képessége, emberismeret
- Reagálóképesség
- Aktivitás, kezdeményező-készség
- Szóbeli és írásbeli kommunikációs készség
- Vitakészség
- Intellektuális képesség
- Váratlan helyzet kezelésének képessége
- Testi és lelki teherbíró képesség (munkabírási, stressztűrési)
- Kritikai és önkritikai képesség
- Idegen nyelv ismerete
- Alapfokú informatikai ismeretek

Az Országos Jelölő Bizottság a jelölések összesítése után, 2015. április 1–30. között hallgatja meg a jelölteket, és alakítja ki javaslatát, melyet a Pedagógusok Lapjában is közzétesz.

A jelöléseket az Országos Iroda címére (1068 Budapest, Városligeti fasor 10.), az OJB elnöke, *Vámi István* nevére kérjük eljuttatni.

Budapest, 2015. január 10.

Országos Jelölő Bizottság

A LEGTÖBB DIÁK SZAKKÖZÉPISKOLÁBA JÁR

Közzétette az Emmi az általános iskolai létszámváltozásokat

Az általános iskolai nappali rendszerű oktatásban részt vevő tanulók száma ezerrel, a pedagógusoké 1800-zal emelkedett az előző tanévhez képest; az általános iskolákban jelenleg kevesebb, mint tíz diák jut egy tanárra – egyebek mellett ez derül ki az Emberi Erőforrások Minisztériuma (Emmi) Köznevelés-irányítási Főosztályának a kormány honlapján december 18-án közzétett gyorsjelentéséből.

A dokumentum szerint ebben a tanévben óvodai nevelésben, nappali rendszerű oktatásban és felnőttoktatásban együttesen 1 millió 620 ezer tanuló vesz részt. A legtöbben, több mint 957 ezren (59,1 százalék) a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (Klik) által fenntartott intézményekben tanulnak.

Az egyéb állami szervek intézményeiben több mint 50 ezer (3,1 százalék), az önkormányzati intézményekben csaknem 295 ezer (18,2 százalék) a tanulók száma. Az egyházi fenntartású intézményekben 199,6 ezren (12,3 százalék), az alapítványi, illetve egyéb magánfenntartású intézményekben 118 ezren (7,3 százalék) részesülnek óvodai nevelésben, iskolai oktatásban. Az óvodások száma 322 ezer, ami 9 ezerrel kevesebb, mint az előző évben, főállású óvodapedagógusként pedig több mint 31 ezren dolgoznak.

Az egy pedagógusra jutó tanulók száma az előző évhez képest csökkent

Az általános iskolai nappali rendszerű okta-

tásban részt vevő tanulók száma ebben a tanévben mintegy 749 ezer, ami ezerrel több az előző tanévi létszámnál. Az Emmi szerint a tanulólétszám növekedésének oka a hat évesek beiratkozási arányának további növekedése. A tanulók közül a gyógypedagógiai tanterv szerint külön, illetve integráltan oktatott, sajátos nevelési igényű tanulók több mint 52 ezren vannak. A felnőttoktatásban 2500-an vesznek részt. Az általános iskolákban a pedagógusok száma 75 700. Az egy pedagógusra jutó tanuló száma az előző évhez képest csökkent, az általános iskolákban kevesebb, mint tíz diák jut egy tanárra.

Erre a tanévre 6,3 százalékkal csökkent a középfokú oktatásban nappali rendszerű képzésben részt vevők száma. A szakiskolákban százezren, a gimnáziumokban több mint 182 ezren, a szakközépiskolákban több mint 188 ezren tanulnak. E szerint a legtöbben (40,1 százalék) szakközépiskolában tanulnak, gimnáziumba jár a tanulók 38,7 százaléka, szakiskolákba 21,2 százaléka.

A létszámváltozás nem egyformán érinti a különböző típusú képzéseket. A szakiskolákban csökkent leginkább a tanulólétszám (11,8 százalékkal). A gimnáziumokban 1,7 százalékkal, a szakközépiskolákban 7,3 százalékkal kevesebb a tanulólétszám az előző évhez viszonyítva. A középfokú felnőttoktatásban 76,5 ezren tanulnak, 7,6 százalékkal kevesebben, mint előző évben.

A jelentés szerint 2014-ben a nappali és felnőttoktatásban 77,3 ezren rendes érettségi vizsgát, 55,3 ezren pedig sikeres szakmai vizsgát tettek. Az Emmi kitért arra is, hogy az alapfokú művészetoktatásban megállt a tanulók létszámcsökkenése. Az előző évhez képest jelenleg több mint 232 ezren (1700-zal többen) vesznek részt alapfokú művészetoktatásban. Az idei tanév eleji közneveléstatistikai adatgyűjtés előzetes adataiból az is kiderül, hogy 50 ezer tanuló van kollégiumokban, és közülük 11,4 százalék a sajátos nevelési igényű.

Forrás: MTI

FORINTJAINK NYOMÁBAN

A sportnak ad, az oktatáson spórol a kormány

Megszavazták a képviselők december 10-én a költségvetés fő számain. 2015-ben több jut az államnak, és a sporttámogatásra fordított összeg is 97 milliárdról 175 milliárd forintra nő, kevesebb megy viszont oktatásra és társadalombiztosításra.

Megszavazta a kormányzati többség a 2015. évi költségvetés fő számain. Ezek szerint a 2015-ös büdzsé teljes bevétele 16 313 milliárd, kiadása 17 190 milliárd forint lehet, ennek fényében az államháztartás hiánya 877,4 milliárdot tesz ki a tervek szerint. A bevétel 67,7, a kiadás 67,9 milliárd forinttal kisebb, mint az eredetileg beterjesztett verzióban, így a hiány majd 200 millió forinttal kisebb lehet. A kormány eredeti javaslatában 2,5 százalékos GDP-növekedéssel és 1,8 százalékos inflációval számolt, a költségvetési hiányt pedig a GDP 2,4 százalékára becsülte. A későbbi vitában a képviselők már csak a fejezeti köteteken belül sakkozhatnak.

Kevesebb jut oktatásra

A kormány a beterjesztett javaslat szerint jóval kevesebbet költene 2015-ben jóléti kiadásokra az idei tervekkel összevetve: 11 405 milliárd forintra képest 11 158 milliárdot. Azt is hozzá kell tenni, hogy az idén eléggé elszálltak a kiadások, hiszen ez 2013-ban 11 203 milliárd forint volt. Persze még ehhez képest is kicsit kevesebbet költene jövőre az állam.

A jóléti intézkedéseken belül a társadalombiztosítás és jóléti szolgáltatások soron tervezte az állam a legnagyobb nyírást: 5935 milliárd forint után jövőre itt 5598 milliárd szerepel. A nyugdíjkiadások nélkül – itt inflációt követő az emelkedés – a faragás 400 milliárd forint. Kevesebb jut oktatásra is, 2050 milliárd után 2012 milliárd – bár ez is több a 2013-as 1978 milliárd forintnál. Az egészségügyben ugyanakkor némi emelés lesz jövőre, 2353 milliárd forintot követően jövőre 2448 milliárdról szól-

nak a tervek. Az is igaz ugyanakkor, hogy a tavalyi számokkal összevetve már nem ennyire jó a helyzet, 2014-ben ugyanis a 2013-as adathoz képest 50 milliárd forint mínusszal számolt a kormány. Vagyis két év alatt emelkedett az egészségügyi büdzsé 2 százalékot.

Az állam jóval többet költ magára

Ehhez képest az állam saját magára, működésére jóval többet költ: a teljes állami működés a rendőrséggel és védelemmel együtt 2780 milliárdról 2878 milliárd forintra nő, a közösségi szolgáltatás pedig 2010 milliárdról 2083-ra. Azt azért nem árt tudni, hogy 2013-ban ennél sokkal többet költött az állam magára, és az idén jelentős faragás következett itt be. A mostani kiengedés azonban arra utal, hogy a több százmilliárd forintra rúgó spórolás nem strukturális átalakítás eredménye volt, hanem fűnyíróelszerű. Így a csúsztatott költségek, nadrag-szj-összehúzás nem hozott érdemi változást.

A sport határtalan szeretete mutatkozik meg az összevetésekben, hiszen 2013-hoz képest jövőre a sport- és szabadidős tevékenységek, szolgáltatások soron 97 milliárdról 175 milliárd forintra ugrik az állami költség. A sportcélú finanszírozások majd 25 milliárdot tesznek ki, ehhez képest az iskolák felújítása 16 milliárdot ér majd. Ezen belül általánosan hárommilliárd forint mehet iskolák fejlesztésére, nevesítve van ugyanakkor az izzáki és a dunakeszi iskolák fejlesztése egyenként 4,5 milliárdért. *(Megjelent a Népszabadság 2014. 12. 10. számában)*

A JÖVŐ KULCSA: ESÉLYEGYENLŐSÉG

Nagyobb újraelosztásra, kiemelten magas színvonalú közoktatásra van szükség

A növekvő egyenlőtlenség fogja vissza leginkább a gazdasági növekedést az OECD legfrissebb kutatása szerint. A növekvő jövedelmi szakadék az oktatási rendszeren keresztül hat leginkább a gazdaság teljesítményére, ezért a szervezet elérhetőbb és jobb oktatást, valamint a gazdagabbak nagyobb adóztatását javasolja.

Erős érvet talált a jövedelmi egyenlőtlenség csökkentése mellett legfrissebb kutatásában a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD): azokban az országokban, ahol magas az egyenlőtlenség, lassabban nőtt a gazdaság az elmúlt évtizedekben, mint arra lehetőségük lett volna. A befolyásos szervezet tanulmánya szerint az alacsony és közepes jövedelmű háztartások és a társadalom többi részének jövedelme között egyre szélesedő szakadék hat a leginkább a gazdasági növekedésre.

Kiseb kereset, kevesebb tudás, romló gazdaság

Az OECD kutatása szerint a társadalom egyenlőségét mérő Gini-index háromponthoz növekedése – ennyivel nőtt az OECD-tagországokban az egyenlőtlenség átlagosan az elmúlt 20 évben – egészen pontosan évi 0,35 százalékponttal fogja vissza a gazdasági növekedést 25 éven keresztül.

A párizsi székhelyű szervezet kutatói szerint az egyenlőtlenség elsősorban az oktatási rendszeren keresztül húzza le a növekedést: ahogy nőnek az egyenlőtlenségek, egyre több lesz a szegényebb család, az ő gyermekeiknek pedig nincs lehetőségük, hogy jó minőségű oktatásban részesüljenek, így csökken a társadalmi mobilitás. Ezzel együtt csökken a társadalomban a humán tőke is, vagyis egyre kevesebben tudnak hozzájárulni a gazdasági növekedéshez.

Az OECD felmérése azt mutatta ki, hogy ha valakinek a szülei alacsonyan iskolázottak voltak, az illető humán tőkéje – vagyis azok a képességei, amelyek eladhatóak lennének a munkaerőpiacon – annál alacsonyabb, minél nagyobb a jövedelmi egyenlőség a társadalomban. Ugyanez a hatás nem jelentős a közepesen vagy magasban iskolázott családok gyermekeinél, vagyis az egyenlőtlenség növekedésével a szegényebb családok gyermekei egyre inkább leszakadnak a többiekől.

A szegénységellenes programok már elégtelenek

Az egyenlőtlenségek növekedésével viszont egyre több lesz a leszakadó szegény család, az OECD-országokban ugyanis a jövedelmek egyre nagyobb része kerül a felső osztá-

lyokhoz. Az Egyesült Államokban például a társadalom felső 1 százalékának vagyona megduplázódott az elmúlt évtizedekben, ma már az összes jövedelem ötödét ők kapják, a legeslegfelső 0,1 százalékhoz pedig a jövedelmek 8 százaléka kerül, négyszer annyi, mint 20 éve. Mindeközben a társadalom alsó 10 százalékának jövedelme az 1980-as évek közepe óta gyakorlatilag nem változott. De nemcsak az alsó 10, hanem az alsó 40 százalék és a felső rétegek között is egyre nő a szakadék, ezért is van akkora hatása a folyamatnak a növekedésre.

Éppen ezért a szegénységellenes programok önmagukban már nem elégségesek az egyenlőtlenség leküzdésére az OECD szerint, ezek mellett nagyobb újraelosztásra, elérhetőbb és jobb közszolgáltatásokra, köztük kiemelten magas színvonalú közoktatásra és egészségügyi ellátásra van szükség ahhoz, hogy az esélyegyenlőséget, és ezen keresztül a nagyobb növekedést hosszú távon biztosítani lehessen. A szervezet szakértői utalnak arra, hogy érdemes lehet elgondolkodni azokon a módszereken, amelyekkel növelni lehet a tehetősebb háztartások hozzájárulását a közjavakhoz, így a vagyonadó, az ingatlanadó bevezetésén vagy a tőkejövedelmek nagyobb megadóztatásán. Arra pedig nem találtak bizonyítékot a tanulmány szerzői, hogy ezek az intézkedések, ha körültekintően vezetnek be őket, önmagukban lassítanak a növekedést.

Ezek a meggyőző eredmények is bizonyítják, hogy a nagy és egyre növekvő egyenlőtlenség leküzdésének az erős és fenntartható növekedésről szóló viták középpontjában kell állnia – hangsúlyozta a kutatással kapcsolatban *Angel Gurría*, az OECD főtitkára, hozzátéve: azok az országok tudnak sikeresen növekedni, amelyek már egész fiatal kortól egyenlő esélyeket teremtenek az állampolgáraiknak.

Durván nyílik az olló a magyarországi szegények és gazdagok között

A KSH tavaly novemberben publikált szegénységi statisztikáiból többek között kiderült, hogy nyílik az olló a legszegényebbek és leggazdagabbak között, illetve Magyarországon a teljes lakosság 31,1 százalékát, azaz 3 millió 44 ezer embert érintett a relatív jövedelmi szegénység vagy a társadalmi

kirekesztődés kockázatának legalább egy dimenziója.

Az Eurostat statisztikái szerint Magyarországon félmillióval nőtt a szegények száma 2008 és 2013 között, 2,8 millióról 3,3 millióra. Ezzel hazánk az ötödik az uniós országok közül, ahol a legnagyobb a szegénység és a társadalmi kirekesztettségnek kitett lakosság aránya. Az első két helyen Bulgária és Románia található, a harmadikon a görögök, a negyedik a lettek, ezután következik Magyarország. Az uniós átlag 24,5 százalék.

Az OECD tagállamainak oktatási rendszeréről szóló éves jelentésből kiderül, felsőfokú végzettséggel jóval könnyebb elhelyezkedni, mint anélkül, ráadásul egyetemi diplomával dupláját lehet keresni annak, mint amekkora jövedelmet az alacsonyabb iskolai végzettségűek elérnek. Az állítás különösen igaz Magyarországra. Míg az egyetemről, főiskoláról kikerülő fiatalok körében OECD-átlag alatti, 5,7 százalékos a munkanélküliség, addig a középiskolai képzést végzeteknél átlag fölötti, 28 százalékos. Ez a bérékben is megmutatkozik: a két csoport fizetése közötti különbség a harmadik leg-nagyobb, 41 százalékpontos.

A szakadék Magyarországon az egyik legmélyebb, hiszen az OECD-országok átlagában mindössze 20 százalékos a munkanélküliség a 25–34 évesek között, miközben a felsőfokú végzettség sem jelent ilyen mértékű garanciát a munkajánlatra (az OECD-országokban a diplomások körében is 7,4 százalékos a munkanélküliség).

Bár a középfokú végzettségűek aránya az egyik legmagasabb a tagországok körében, az egyetemet végzettké viszont az egyik legalacsonyabb, mindössze 23 százalék, míg az OECD-átlag 39 százalék. Magyarországon 2010 óta a legnagyobb mértékben, 9 százalékkal esett vissza azok aránya, akik befejezik a felsőfokú tanulmányaikat.

Hazánk egyre kevesebb pénzt fordít az oktatásra. Az OECD adatai szerint 2008 és 2011 között a szervezet tagállamai közül az oktatásra költött pénzek a legnagyobb mértékben, összesen 9 százalékkal Magyarországon csökkentek. 2011-ben hazánk GDP-jének csupán 4,4 százalékát költötte az oktatási intézményekre, ami az OECD-országok között az egyik legalacsonyabb. Ennél kevesebbet csak Törökország és Szlovákia áldozott rá. *PL-összeállítás*

AZ ESÉLYEGYENLŐSÉG MEGTEREMTÉSE ELSŐSORBAN AZ ÁLLAM FELADATA

Demeter Judit: az oktatásban nem látok áttörésre reményt adó intézkedéseket

Dr. Demeter Judit, az Egyenlő Bánásmód Hatóság volt elnöke szerint Magyarországon nem az a kérdés, hogy mennyi pénzből lehetne felszámolni az esélyegyenlőtlenséget, hanem hogy mennyiből lehet megállítani, visszafordítani a kedvezőtlen változásokat. Úgy véli, az esélyegyenlőség megteremtése olyan komplex társadalompolitikai döntéssorozatot igényelne, amelyben a gazdaság, az oktatás- és a szociálpolitika, a foglalkoztatás és a családpolitika mind egy irányba, a társadalmi igazságosság irányába mutat. Beszélgetésünkben az is kiderül, a volt elnök szerint milyen jövőt ígér, ha nem lépünk az ügyben.

– **Létezik-e Magyarországon esélyegyenlőség a gyermekek számára?**

– Először arra a kérdésre kellene válaszolni, hogy létezik-e általában esélyegyenlőség Magyarországon? Erre mindenki tudja, tapasztalatai alapján megadhatja a választ: nem, nem létezik. Az egyenlő bánásmódról szóló törvény is csak az esélyegyenlőség előmozdítását célozza, és a lehetőségét teremti meg az esélyegyenlőségi intézkedéseknek. Ezek olyan intézkedések, amelyekkel a hátrányos helyzetű társadalmi csoportokat többletjuttatások, kedvezmények, támogatások által megpróbáljuk olyan helyzetbe hozni, hogy ne szenvedjenek hátrányt az élet különböző területein a jobb helyzetben lévőkhöz képest. Magyarország alaptörvénye kifejezetten rendelkezik arról, hogy többek közt a gyermekek esélyegyenlőségének megteremtését különböző intézkedésekkel kell elősegíteni, ami az egyenlő bánásmódról szóló törvény szerint elsősorban az állam feladata.

Csak hogy e rendelkezések alapján az állam esélyteremtő intézkedései nem kényszeríthetők ki, legalábbis jogi úton nem, az aktuális kormány társadalom-, gazdaságpolitikája kijelöli a kedvezményezettek körét és az előnyben részesítés formáit, feltételeit és mértékét. Ha egy országban e döntések következményeként a társadalom tagjainak egyharmada a létminimum alatt tengeti életét, akkor az ilyen családokban született gyermekek esetében esélyegyenlőségre törekvésről nem beszélhetünk. **Martin Lipset** amerikai szociológus megállapítása szerint „a mélyszegénység környezetében a demokrácia intézményrendszere nem tud működni”, az érintettek érdekérvényesítő képessége a nullával egyenlő.

– **Milyen különbség van akár forintban, akár tanulási, étkezési, lakhatási stb. lehetőségben a leggazdagabbak és a legszegényebbek között?**

– Sokféle kutatás és felmérés foglalkozik a jövedelemkülönbségek alakulásával és a

gyermekszegénység terjedésével, ezek megegyeznek abban, hogy a helyzet Magyarországon folyamatosan romlik, de a gazdasági válság óta aggasztóan negatív trendek érvényesülnek, különösen a gyermekszegénység mélyülésében. A gyermekek 43 százalékát fenyegeti szegénység és társadalmi kirekesztés, 35 százalékuk komoly anyagi nélkülözések között él. E tekintetben csak Bulgária teljesít rosszabbul. A mindennapi életben ez azt jelenti, hogy gyermekek százazrei üres gyomorral mennek iskolába, hivatalos adatok szerint 40 százalékuk jogosult ingyenes étkeztetésre az iskolában, de hétfvégén és iskolaszünetben éheznek. Milyen iskolai teljesítmény várható el attól a gyermektől, akinek családjában esetleg egyetlen közfoglalkoztatott szülő van, vagy a lakásukban csak gyertyával világítanak, hiszen a magyarok 25-30 százaléka szép magyar kifejezéssel élve „energiaszegénységben” él. Én hetente többször elmegyek egy közösségi ház elé, amelynek bejáratánál mindenféle művészeti tanfolyamot hirdetnek gyermekeknek az aerobictól a bábozáson át a színjátszó körig. Nem tudok szabadulni a gondolattól, hányan engedhetik ezt meg gyermekeiknek: nem az volna természetes, ha ezt a kérdést nem kellene megfogalmazni? A leggazdagabb családok gyermekeinek mindez természetes, sokuk számára az eltűnt szülői ambíció miatt már egyenesen megterhelő. Többségük azonban nem is találkozik szűkségben élő kortársaival, elkülönülten laknak, tanulnak, a lakhatási és az iskolai szegregáció enyhítésére korábban tett intézkedések sem értek el érzékelhető hatást, az utóbbi években pedig az integrációellenes politika látszik tért nyerni. Ez utóbbira példa az a legutóbbi törvénymódosítás, mellyel az egyenlő bánásmódról szóló törvénnyel ellentétesen felhatalmazást kap a kormány, hogy rendeletben határozza meg azokat a feltételeket, amikor az iskolai elkülönítés nem valósít meg diszkriminációt.

– **Mi a módja az esélyegyenlőtlenség felszámolásának?**

– Ez a kérdés egyszerűen nem megválaszolható. Olyan komplex társadalompolitikai döntéssorozatot igényelne, amelyben a gazdaság, az oktatás- és szociálpolitika, a foglalkoztatás és a családpolitika mind egy irányba mutat, a társadalmi igazságosság irányába. Ami az oktatást, a köznevelést illeti – néhány kivételtől eltekintve –, nem látok áttörésre reményt adó intézkedéseket. Sőt az oktatási intézményrendszer központosítása – beleértve a tantervek, a tankönyvellátás és az intézményvezetők feletti munkáltatói jog miniszteri gyakorlását –, az önkormányzati és alapítványi szerepvállalás visszaszorítása, de még a szülők választási szabadságának korlátozása is azt jelzik, hogy nem teremthetők meg az esélyegyenlőtlenség felszámolásának feltételei. A szülői szervezetek, sok szakértő tiltakozása ellenére leszállított tankötelezettségi korhatár épp a legszegényebb családok gyermekeit fosztja meg a társadalmi felemelkedés lehetőségétől, gyakorlatilag utcára teszi őket. De említhetném a szakképzési rendszer minőségi oktatást ellehetetlenítő átszervezését, vagy legutóbb a gimnáziumi oktatás visszaszorítását célzó esélyegyenlőség-ellenes intézkedéseket is. Vannak persze támogatható változások, szerintem ilyen a hároméves kortól kötelező óvoda, a Hidprogramok, a tanodák szervezésének lehetősége, de ezek a hátrányos helyzetű gyermekek töredékét érik el. Az esélyegyenlőtlenség felszámolásához a szülőket, a pedagógusokat, az intézményrendszert szabályozó törvényeket vissza kellene állítani arra a pályára, amelyről a köznevelési törvénnyel leléptek, s amely ezeknek a gyerekeknek is megadja az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kompetenciákat.

– **Mennyi pénz kellene ennek csökkentéséhez, és mennyi van rá?**

– Nem az a kérdés, hogy mennyi pénzből lehetne felszámolni az esélyegyenlőtlenséget, hanem hogy mennyiből lehet megállítani, visszafordítani a kedvezőtlen változásokat. (Folytatás a 7. oldalon)

Az esélyegyenlőség megteremtése elsősorban az állam feladata

(Folytatás a 6. oldalról)

Tény, hogy a közoktatásra fordított kiadások folyamatosan csökkentek, amiben szerepe volt a tanulásszám csökkenésének, az intézményszerkezet és a pedagógus-pályaut változásainak. 2009-ben az iskolai oktatási költségvetésen 685 milliárd forint szerepelt, a most elfogadott 2015. évi költségvetésben 524 milliárd. A pedagógusokat képviselő szakszervezetek egyöntetű véleménye szerint ehhez képest plusz 150–200 milliárdra volna szükség. Az alapítványi iskolák támogatásának 75 százalékra történt csökkentése a közvélekedéssel ellentétben nem az elitiskolák, hanem a hátrányos helyzetű gyermekek tehetséggondozását segítő iskolák működését lehetetleníti el.

– **Mi következik abból, ha nem lépünk, hogyan befolyásolja ez az egyéni sorsokat és az ország jövőjét?**

– Sajnos azt kell mondjam, nem sok idő kell, hogy megtapasztaljuk. A tankötelezettségi korhatárt elérő, képzetlen fiatalok előbb-utóbb megjelennek, és tovább terhelik a szociális ellátórendszert, vagy csatlakoznak a megnyomorított közmunkások százazeirehez. Az alacsony képzettségű szakmunkások alkalmatlanok lesznek a piaci igényekhez igazodó, rugalmas pályamódosításra. Hosszabb távon rendkívül károsnak tartom, hogy a gyermekek sorsa egy életre eldőlt 13–14 éves korukban, a hátrányos helyzetűek kitorési lehetőségei a végletekig beszűkülnek.

Hadd zárjam egy személyes megjegyzéssel: az én felmenőim közt és rokonságomban egyetlen diplomás sem volt, többségük még a hat osztályt sem végezte el, édesapám elmúlt 40 éves, amikor leérettségizett. Egy mai hasonló helyzetben lévő gyermeknek vajon mekkora esélye van diplomát szerezni? Önökre bízom a választ.

– **Köszönöm az interjút.**

M. I.

GYÓGYÍR: INTEGRÁCIÓ MINDEN SZINTEN

A középiskoláig bírják a roma gyerekek

Meglepő eredménnyel zárult a Társi életpálya-felmérése, amely szerint sokat javult a romák helyzete az oktatásban az elmúlt évtizedekben. Az általános iskolában szinte teljesen felzárkóztak, és a középiskolába is bejutnak, de utána valami megtörik. Kevesebben fejezik be az iskolát, és még kevesebben szereznek érettségit, az egyetemről már nem is beszélve. De mi okozza ezt a fordulatot?

Hat éven át tízezer fiatal életét követte nyomon a Társi életpálya-felmérése, amely elsőként számolt be megbízhatóan a romák középiskolai pályafutásáról és egyetemi továbbtanulási lehetőségeiről. A pályakövetésre kiválasztott évfolyam tagjai 2006-ban fejezték be az általános iskolát, őket pedig összehasonlították az 1974-ben született, nyolcvanas években általános iskolába járt generációval. Ez alapján elmondható, hogy szinte teljes a romák felzárkózása az általános iskola befejezésében és a középiskolai továbbtanulásban, viszont a társadalmi átlaghoz képest nőtt a leszakadás az érettségiszerzés és az egyetemi továbbtanulás esélyében.

Az elsőt a rendszerváltás utáni Magyarország egyik legnagyobb eredményének tartják, hiszen a középiskolai oktatás tömeges elterjesztésével sikerült demokratizálni az egyetem felé vezető utat. Az általános iskolai lemorzsolódás az 1974-es roma korosztályhoz képest 63-ról 7 százalékra csökkent, a középiskolába bejutottak aránya pedig 12-ről majdnem 90 százalékra nőtt. Ráadásul most már minden ötödik roma érettségivel rendelkezik, ami korábban szinte teljesen esélytelen volt. A romák esélyeinek javulásával a különbségek is csökkentek: a 74-es korosztálynál még 50–60 százalékos volt a romák leszakadása az általános iskola befejezésében és a középiskolai továbbtanulásban, ami mostanra 4–6 százalékosra olvadt. Az oktatás kiterjesztése tehát sikeresnek tűnik, de árnyalja a képet, hogy ez az előrelépés nem sokat ér a munkaerőpiacon. A romák ugyanis az általános iskolai és a szakiskolai végzettségben tudtak igazán felzárkózni, de ezeken a területeken csak kismértékben vagy egyáltalán nem nőttek a bérek a rendszerváltás óta. Érettségivel és diplomával viszont jóval többet lehet keresni, mint korábban, de itt éppen hogy nőtt a romák leszakadása.

A szerzők biztatónak látják, hogy nőtt az érettségivel rendelkező romák száma, az viszont már kevésbé jó, hogy a társadalmi átlaghoz képest nőtt a lemaradás. A nyolcadik osztály után a nem romák 99 és a romák 95 százaléka tanul tovább, de 20–21 éves korra óriási lesz a lemaradás. A nem romáknak csak 9 százaléka nem szerez semmilyen középiskolai végzettséget, a romáknál viszont ez az arány 48 százalék.

A kérdés: miért van ez?

A szerzők közéletű, de téves feltételezésnek tartják, hogy a roma gyerekek azért maradnának le, mert főleg hátrányos helyzetű térségekben laknak. Ezt azzal cáfolják, hogy az országban nagyrészt egyenletesen oszlanak el a középiskolák, így ezeknek a távolsága nem magyarázhatja a lemorzsolódást.

Ehelyett azt mondják, a lemaradás okai jelentős részben a kisgyermekkorra és az általános iskolás korra vezethetők vissza. Ezek szerint befolyásolja a középiskola sikeres elvégzését, hogy a hasonló képességű roma és nem roma tanulók egy osztályba járnak-e, hiszen az eredmények szerint, ha igen, az csökkenti a lemorzsolódási különbségeket, és hogy milyenek a családi körülmények (szülők iskolai végzettsége, nevelési módszerek, otthoni könyvek száma, közös családi tevékenységek stb.). Ez azonban még mindig nem magyaráz meg mindent.

Az ugyanabba az általános iskolai osztályba járó, hasonló képességű és hasonló családi körülmények közül érkező roma és nem roma gyerekek lemorzsolódásában is van különbség. A szerzők szerint ezt az okozza, hogy a roma fiatalok jelentős részben elszigeteltek a sikeres, középiskolát végzett fiataloktól, pedig ezek a kapcsolatok átsegíthetnék őket a lemaradási határokon. A mérések szerint a nem romák sokkal több magas iskolai végzettségű embert ismernek, ami a romák társadalmi elszigetelődéséhez vezet.

Azok a romák, akik mégis ismernek ilyen embereket, csak 7 százalékkal nagyobb eséllyel morzsolódnak le a középiskolából, mint a hasonló képességű és családi körülményekkel rendelkező nem romák, ez a különbség pedig statisztikailag már elhanyagolhatónak mondható.

A középiskola sikeres befejezése nem feltétlenül jelent érettségiszerzést. A romák inkább az érettségit nem adó szakiskolákban teljesítenek jobban, itt kisebb a lemorzsolódásuk, aminek az okát szintén a középiskola előtti időszakban kell keresni. Így van ez akkor is, ha az egyetemi továbbtanulási különbségnek okait akarjuk megtalálni. Az érettségizett romáknak csak 20 százaléka tanul tovább, míg a nem romáknál ez az arány 47 százalék. Ennek a különbségnek általában az az oka, hogy a romák gyengébb gimnáziumokba járnak, mindezt pedig súlyosbítja a családok életkörülményei közti eltérés is.

A szerzők szerint fontos lenne rájönni, milyen mechanizmusokon keresztül érvényesül az eltérő kapcsolati háló okozta elszigetelődés, amiben szerepe lehet a lakóhelyi és az iskolai elkülönítésnek is.

Forrás: *Abcúg.hu*

FELNŐTT FÉLELEM, ROSSZ BÁNÁSMÓD

Gyurkó Szilvia: minden gyermeket érintő ügyben az ő legfőbb érdekének kell érvényesülnie

Bár a gyermekeket érintő jogszabályok szintjén Magyarország abszolút az élvonalba tartozik, mégis a magyar gyerekek ismerik legkevésbé a jogaikat Európában. Azon azonban nem kell csodálkoznunk, hogy az európai rangsor végén kullogunk, hiszen az iskolákban nem kötelező a gyerekeknek a jogaikról beszélni – nem része a Nemzeti alaptantervnek sem, hogy a saját és mások jogaiban tudatos, felkészült állampolgárokat neveljünk a gyerekeinkből. Mindez oda vezetett, hogy a gyerekek több mint fele észre sem venné, hogy megsértették a jogaikat, ezért nem is kérne segítséget senkitől – állítja dr. Gyurkó Szilvia, az UNICEF gyermekjogi igazgatója. Szerinte a gyerekekkel szembeni rossz bánásmód nem társadalmi helyzet vagy iskolázottság kérdése.

– **A gyermekjogok tekintetében milyen Magyarország helyzete, hol helyezkedik el az európai országok rangsorában?**

– Ha felmerül ez a kérdés, sokat idézzük az Eurobarometer 2009-es felmérését, amely szerint a magyar gyerekek ismerik legkevésbé a jogaikat Európában. Három magyar gyerekből kettő nem tudja, hogy léteznek gyermekjogok. Ennél már csak az megrendítőbb, hogy a magyar gyerekek több mint fele nem kérne senkitől segítséget, ha megsértenék a jogaikat. Persze ha abból indulunk ki, hogy észre sem vesszük, ha lábbal tiporják a jogaikat, mert nem tudják, hogy „vannak nekik olyanjaik”, akkor ez már csak hab a tortán.

Csodálkoznunk sem kell igazából, hogy az európai rangsor végén kullogunk, hiszen az iskolákban nem kötelező a gyerekeknek a jogaikról beszélni – nem része a Nemzeti alaptantervnek sem, hogy a saját és mások jogaiban tudatos, felkészült állampolgárokat neveljünk a gyerekeinkből. Bár forma szerint persze az emberi jogokról beszélni kellene, és az „állampolgári ismeretek” is létező tantárgy, de hogy ennek mi a tartalma, mennyire merül ki az intézmények ismertetésében, és mennyiben „ragadják meg az alkalmat” a felnőttek ezeken az órákon arra, hogy a jogok oldaláról közelítve segítsék a gyerekeket a saját helyük és szerepük megismerésében és kiteljesedésében, az már nagyon más kérdés. Sokszor félnek is a pedagógusok, iskolák, szülők attól, hogy mi történik majd, ha a gyerekek többet tudnak a jogaikról, hiszen így is „alig lehet velük bírni”, „folyton a jogaikkal jönnek, miközben a kötelezettségeiket meg nem teljesítik” stb. Valójában azonban pont az a helyzet, hogy az a gyerek tudja tiszteletben tartani a másik jogát, aki a saját jogaival is tisztában van. Ha gyerekként tudom, hogy jogom van erőszakmentesen felnőni, akkor az összes osztálytársamnak, és mindenkinek az iskolában is ugyanehhez van joga. Vagy ha nekem jogom van ahhoz, hogy tiszteletben tartsák a magánélethez való jogomat, és senki nem olvashatja el az e-mailjeimet vagy SMS-eimet, akkor bizony a másinak is ugyanehhez van joga. A saját jogaim odáig

terjednek, ahonnan már a másik gyerek jogai kezdődnek – ez jelöli ki az együttélésünk határait. Ezért van az, hogy a jogtudatos gyerekek sokkal könnyebben kooperálnak, jobbak az együttműködésben, a másik szükségleteinek tiszteletben tartásában.

– **A gyakorlatban milyen a magyarországi helyzet a gyermekjogok terén?**

– Sokszor érezzük azt, hogy ellenszélben kell navigálnunk, bár azt is tapasztaljuk, hogy nagyon sok iskolában vannak elkötelezett tanárok, intézményvezetők, akik sokszor a saját órakeretük terhére „hívják be” a gyermekjogokat, és szeretnék, ha a gyerekek erről többet tudnának. Jó érzés, hogy vannak olyan pedagógusok, akik hisznek abban, hogy nagyon fontos, mi történik ebben az egyszeri és megismételhetetlen gyerekkorban, és abban is hisznek, hogy a gyermekori tapasztalatok, élmények életünk végéig tartanak. Azt hiszem, ehhez ma egyfajta bátorság is kell, de hosszú távon mindenképpen megéri ez a gondolkodás. Sokkal könnyebb azokkal a gyerekekkel „egyezséget kötni” a házirendre, az osztályon belüli szabályokra, vagy egyszerűen csak arra, hogyan viselkedjenek egymással, akik jogtudatosak. A közkeletű vélekedéssel ellentétben nem a kötelezettségek jönnek először, és utána a jogok, hanem a jogok teremtik meg az alapot a kötelezettségek hiteles, jó és sikeres teljesítésére.

– **A gyermekjogok törvényileg mennyire alátámasztottak hazánkban?**

– A jogszabályok szintjén Magyarország abszolút az élvonalba tartozik. 1991 óta érvényben van nálunk az ENSZ Gyermekjogi egyezménye, ami a gyermeki jogok alapvető katalógusa. A gyermekvédelmi törvény 1997 óta rendezi a gyerekek segítésére és védelmére létrejött intézményrendszerek, jelzőrendszerek működését. Nagyon kevés olyan szabály van, ami egyértelműen ellentétes a Gyermekjogi egyezményvel, általában megvan az összhang az egyes jogszabályok és a nemzetközi dokumentumokban rögzített elvárások között. Más helyzet,

hogy a jogi norma önmagában csak egy darab papír, ha nincs megfelelő személyi, intézményi és pénzügyi háttér a végrehajtáshoz. Vagy ha azt látjuk, hogy a szabályok nincsenek egymással harmóniában. Például önmagában a tankötelezettség korhatárának leszállítása nehezen értelmezhető, ha nem teszem mellé a továbbtanulás, szakképzés szabályait, a munkanélküliségi adatokat, a pályakezdők támogatási rendszerét – vagy ezek hiányát. A büntethetőségi korhatár leszállítása egyes bűncselekmények miatt 12 évre szintén aggályos – főleg ha összevetem a magyar oktatási és munkaerő-piaci helyzettel, és felteszem azt a kérdést, hogy egy javítóintézeti nevelt 12 éves gyerekek milyen esélyei lesznek a jövőben arra, hogy lekerüljön róla az a stigma, amit a büntetőeljárás jelent. Az alkoholfogyasztás 18 éves kor alatti tilalma fontos szabály, de mit kezdünk azzal a helyzettel, ha egy 16 éves lány (teljesen jogszerűen, gyámhatósági engedéllyel) házasságra lép, és ezáltal nagykorú lesz, de nem ihat meg az esküvőjén egy pohár pezsgőt sem, mert egy másik törvény ezt tiltja. A példák hosszan sorolhatók, és mind azt támasztják alá, hogy nem nagyon van egységes elképzelés arról a jogalkotók körében, hogy valójában mit is jelent gyermeknek lenni, mi az a gyermekkor, és mit gondolunk róla.

– **Mire megyünk ezekkel a paragrafusokkal, mi az, ami a gyakorlatban megvalósul ezekből?**

– A paragrafusok ettől függetlenül persze fontosak – mert legalább van miért harcolni. A gyermekekkel szembeni testi fenyegetés teljes tilalma, azaz a zéró tolerancia például egy nagyon fontos szabály. A világon hazánk volt a 14. ország, amelyik bevezette. S bár a gyakorlat azt mutatja, hogy a szülők több mint fele, a gyerekeknek pedig negyede azt gondolja, hogy az rendben van, ha megütik, vagy megverik, mégis van egy szabály, amire tudunk hivatkozni, és mondhatjuk, „ez nem így van. Gyereket megütni ugyanolyan jogellenes, mint például csokit lopni a boltból”.

(Folytatás a 9. oldalon)

FELNÖTT FÉLELEM, ROSSZ BÁNÁSMÓD

(Folytatás a 8. oldalról)

– **Gyermekvédelemre van elég pénz Magyarországon? Egyáltalán mennyit költ az ország egy évben erre a célra, szemben egy európai országgal?**

– Az Állami Számvevőszék 2002 és 2004 között több részben is vizsgálta a gyermekvédelmi rendszer működését. Az ő megállapításuk szerint soha, a gyermekvédelmi törvény elfogadása óta (1997) nem álltak rendelkezésre azok az anyagi, tárgyi, személyi feltételek, amelyek a végrehajtáshoz szükségesek lettek volna. Ez az azóta eltelt tíz évben sem változott alapvetően. Az egyik oldalról tehát van egy komoly forrás- és kapacitáshiány, a másik oldalról viszont azt is látni, hogy sok esetben az egyes szereplők (a védőnőtől a gyermekjóléti szolgálaton át a nevelési tanácsadókig) ott keringenek a család körül, időről időre be is lépnek a család életébe, mégsem tudnak valódi változást elérni a gyermek helyzetében. Ilyenkor azt is érezzük, hogy a sok bába között elvész a gyerek.

– **Milyen gyermekjogok sérülnek leginkább hazánkban?**

– Elég nagy a látencia, azaz a rejtve maradás ezen a területen, hiszen a szereplők maguk sincsenek tisztában azzal, hogy mikor sérül egy-egy gyermekjog. Néhány területen azonban pontosan tudjuk, hogy komoly problémák vannak. Egyrészt ilyen a gyermekkel szembeni erőszak, ahol sok gyerek sokféleképpen sérül. Fizikai, érzelmi, lelki bántalmazás, szexuális erőszak áldozatává eltérő mértékben ugyan, de igen sok gyerek válik – miközben sokszor a szülők ugyan szeretnének változtatni a gyereknevelési technikáikon, vagy másként nevelni a gyereket, mint ahogyan őket nevelték, mégis a vége az a dolognak, hogy marad minden a régi (csak még ráül a szülőre a lelkiismeret-furdalás és a bűntudat is). A másik nagy területe a gyermekjogok sérülésének a gyermekszegénység. Elsőre talán meglepőnek tűnhet, hogy a szegénységet gyermekjogi kérdésnek tekintjük. Ha azonban belegondolunk, hogy milyen életesélyektől esik el az a gyerek, aki szegénységben él, akinek emiatt nincs lehetősége arra, hogy a benne rejlő képességeket, tehetséget kibontakoztassa, vagy olyan helyen él, ahol nincs megfelelő egészségügyi ellátórendszer, oktatás, védelem, akkor rögtön nyilvánvalóvá válik, hogy miért gyermekjogi kérdés a szegénység. Az Európai Bizottság 2014 májusában nyilvánosságra hozott jelentése szerint az Unión belül Magyarország (Romániával és Bulgáriával együtt) a legrossz-

szabb helyzetben van a gyermekszegénység kockázatát nézve. Hazánkban a gyerekek 41 százaléka veszélyeztetett a szegénységgel, nélkülözéssel. Ez hatalmas arányszám, és ha ezt nem vesszük komolyan, akkor sajnos az egész ország fejlődése, előrehaladása veszélybe kerülhet.

– **Milyen gyerekeket ér jogaikban sérelem leginkább? Mi az, ami meghatározza áldozattá válásukat, az életkor, a társadalmi helyzet, a társadalmi környezet, a lakóhely?**

– Ez egy nagyon fontos kérdés, mert olyan társadalmi mítoszokra hívja fel a figyelmet, mint az, hogy „bántalmazás csak a szegény családokban történik”. Ez egyáltalán nincs így. A gyerekek szembeni rossz bánásmód nem társadalmi helyzet vagy iskolázottság kérdése a legtöbb esetben. Ugyanúgy előfordul a jól szituált családokban, mint a városszéli telepeken – a különbség sokszor csak annyi, hogy a magasabb társadalmi csoporthoz tartozó családoknak nehezebben láthatóak a problémáik, és jobb az érdekérvényesítő képességük. Míg az alacsony jövedelmű, lakhatási problémákkal, munkanélküliséggel küzdő családok problémái „jól láthatóak”, jól beazonosíthatóak, könnyebben kerülnek a gyermekvédelmi rendszer fókuszába is. A gyerekek jólléte szempontjából sokkal meghatározóbb, hogy adott családnak vannak-e technikái olyan élethelyzetek megoldására, mint például a munkahely elvesztése, egy családtag halála, válás, új gyermek születése, súlyos betegség stb. Ahol ezek a helyzetek komoly egyéni és családi krízist okoznak, ott mindig megnő az esély a gyermekkel szembeni rossz bánásmódra is.

– **Kinek kellene, ki tud ezekre a sérelmekre fölfigyelni?**

– Aki gyerekekkel foglalkozik, pontosan tudja, hogy nem dolgozhat elefántcsonttoronyban. A gyerekek problémái, nehézségei, és úgy általában a gyerekek élete feltételezi a különböző szakmák és szakemberek, a gyerek, a szülő és más felnőttek közötti együttműködést. Ha házirosvként dolgozom, és egy gyereket rendszeresen komoly sérülésekkel hoznak a rendelőbe, a gyerek pedig furcsa, zavaros történetet ad elő, hogy hogyan szerezte a sérülését, akkor csak úgy fogom tudni a gyermekbántalmazás gyanúját kizárni, ha beszélek a gyermekjóléti szolgálattal (ismerik-e esetleg a családot), a tanárral (észrevett-e ő is valamilyen furcsa dolgot a gyereknél). Mivel az információk elszórva vannak, ezért írják elő a jogszabályok az úgynevezett gyermekvédelmi jel-

zőrendszer működtetését. Ebben beletartozik mindenki, aki szakmájánál fogva találkozik a gyerekekkel – nekik kötelezettségük a megfelelő jelzés megtétele. Ezenkívül a jogszabály még azt is megfogalmazza, hogy „mindenki, akinek gyermekbántalmazás jut a tudomására, azt jelezheti” a megfelelő helyre. A gyakorlat oldaláról nézve szinte mindegy is, hogy a jelzést a családvédelmi központ, a gyermekjóléti, családszolgálat, iskolai szociális munkás, a gyermekvédelmi felelős vagy a gyámhivatal felé teszi-e meg az ember – a rendszeren belül a megfelelő helyre tovább kell jutnia az információnak.

Így, leírva ez nagyon szépen néz ki, de azért sok-sok probléma is van a rendszerrel. Egyrészt nincsenek olyan általános tréningek, tanfolyamok, amik segítenék a szakembereket abban, hogy felismerjék a bántalmazás tüneteit. Szintén probléma, hogy sokan nem is tudják, hogy részei a gyermekvédelmi jelzőrendszernek, és jelezniük kellene (például a bírók, ügyészek csak igen ritkán teljesítik ezt a kötelezettségüket). Harmadrészt az is probléma, hogy a gyermekvédelmi rendszer nem működik zökkenőmentesen, úgy tűnik, nem tudja a gyereket valójában megvédeni, ezért sokan úgy gondolják, hogy teljesen felesleges megtenni a jelzést, „úgysem fog történni semmi”.

– **Mit tehetnek a pedagógusok ez ügyben? Mi a felelősségük ez ügyben?**

– A pedagógusok a gyermekvédelmi jelzőrendszer részei. Jelezniük kell tehát, ha felmerül bennük egy gyerek esetében a bántalmazás gyanúja. A régi közoktatási törvényben az iskolai gyermekvédelmi felelősök látták el azt a közvetítő szerepet, ami az oktatási intézmény és a gyermekvédelem közötti információátadást könnyítette. Ma a köznevelési törvény szerint iskolai szociális munkásoknak kellene ezt a feladatot ellátniuk. A gyakorlat oldaláról azonban tudom, hogy sok helyen nincs még ilyen szereplő az iskolában – ezért elég magára hagyottnak érezheti magát az a tanár, aki úgy gondolja, hogy egyik vagy másik gyerek segítségére, támogatására szorulna.

Az iskola klasszikusan az a terület, ahol sok otthoni, családi, testvérek közötti konfliktus kiderül (kibukkan), azonban azok megoldása, rendezése nem az iskola kompetenciája. Se tudás, se módszertan, se kapacitás nincs arra, hogy egy családi erőszak konfliktust az iskolában rendezzenek. Ezért alapvető, hogy működjön a gyermekvédelmi rendszer és az iskola között az információáramlás és a jó szakmai kapcsolat – hogy kiderüljenek, és megfelelő módon kezelhetővé váljanak ezek az ügyek.

(Folytatás a 10. oldalon)

FELNŐTT FÉLELEM, ROSSZ BÁNÁSMÓD

(Folytatás a 9. oldalról)

– **Van-e olyan szervezet, ahová szülők, pedagógusok fordulhatnak, ha hatékony megoldást akarnak egy-egy fölöttébb problémára találni?**

– Régen az OFI futtatott olyan mediációs, közvetítői, gyermekbántalmazás tüneteinek felismerésével foglalkozó programokat, amiket az intézmények igénybe vehettek. Ma civil szervezetek tartanak olyan tanfolyamokat, képzéseket, amiket ki lehet választani, igénybe lehet venni (ezek általában akkreditált programok is). Ezek mellett fontos, hogy rendszer-szerű és rendszeres együttműködés legyen az oktatási intézmény és a gyermekvédelmi rendszer között. Egy-egy konkrét ügyben pedig a gyermekjóléti szolgálat által összehívott esetkonferenciák lehetnek olyan alkalmak, ahol a pedagógus elmondhatja tapasztalatait,

és részt vehet abban a folyamatban, amely a gyermek sorsának jobbra fordításáért elindult.

Mindezeket túl természetesen tisztában vagyok azzal, hogy mennyire leterheltek, és a folyton változó keretek miatt milyen kiszolgáltatott helyzetben vannak a pedagógusok. Sok esetben nem látják a partnerséget a gyermekvédelem intézményeiben, szakembereiben, ahogy nem egy olyan eset van, ahol a szülővel való lehetséges konfliktus válik akadályává annak, hogy a pedagógus jelezzen, vagy az intézményen kívülről segítséget kérjen. Sajnos nem egy olyan eset is van, ahol adott intézmény vezetői akadályozzák a jelzést, mondván, hogy az rossz fényt vetne az iskolára, ha kiderülne, hogy milyen problémák vannak a gyerekeknek.

Ezek mind-mind létező és valós nehézségek, problémák és akadályok, amelyeknek a feloldására nehéz általános választ vagy tanácsot adni. Két dolgot azonban mindenkép

pen fontosnak érzek. Az egyik, hogy a pedagógusok kompetenciahatára a jelzés megtételéig terjed. Nem kell tudniuk, vizsgálniuk vagy eldönteniük, hogy mi a valós helyzet (az egy másik szakma kompetenciája). A pedagógusnak a gyermekbántalmazás gyanúja miatti jelzés a feladata – nem több, de nem is kevesebb. A másik, hogy ezek az akadályok sokszor bennünk (felnőttekben) vannak. Ha képesek vagyunk arra, hogy egy lépést hátralepjünk a saját helyzetünkől, és feltegyük magunknak azt a kérdést, hogy mi a gyerek érdeke, akkor – én azt hiszem – jó választ fogunk tudni adni. Arról nem is beszélve, hogy így egy gyerekjog megvalósulásához is hozzájárulhatunk. A Gyermekjogi egyezmény harmadik cikke ugyanis azt mondja ki, hogy minden gyermeket érintő ügyben az ő legfőbb érdekének kell érvényesülnie.

– **Köszönöm az interjút!**

M. I.

Van, amiben sikerült a törvényt az élethez igazítani

Ebben az évben egyértelművé válik a közösségi szolgálat elvégzésének végső határideje, kötelező lesz az etikai kódex elkészítése, bővül az Oktatási Hivatal feladatköre. Tovább emelkednek a pedagógusbérek, racionalizálják a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (Klik) működését.

2015. január 1-jétől az állami köznevelés feladatellátásának körében az Oktatási Hivatal jelölték ki a pedagógiai-szakmai szolgáltatások ellátására. Az Oktatási Hivatal látja el a pedagógusok minősítővizsgájának, minősítési eljárásának, az országos pedagógiai-szakmai ellenőrzésnek a szervezését, a szaktanácsadói névjegyzék vezetését.

Meddig tart a tankötelezettség?

Igazítottak a köznevelési intézmények vezetőinél a kötelező óraszám meghatározására vonatkozó szabályokon, az új rendelkezés az iskolákban alkalmazott kötelező kerettantervek heti óraszámát is beépíti a szabályozásba. Ezzel meghatározták, hogy a nemzeti köznevelési törvény mellékletében nevesített, heti minimálisan tanítható órák száma növelhető az adott iskolatípus kötelező kerettantervében, illetve annak alapján az iskola helyi tantervében meghatározott tantervi óraszám mértékéig.

Módosították az óvoda-, iskolapszichológus képesítési követelményeit, a szigorú képesítési előírások alól átmeneti felmentés adható a megfelelő szakirány megszerzéséig. A jogszabály kitér az egyes vezetői kötelező óraszámának csökkentésére, illetve az egyházi intézményekben a hittan, az egyház által az állami iskolában szervezett hit- és erkölcsoktatásban közreműködők végzettségi és szakképzettségi feltételeinek bővítésére.

A közösségi szolgálat elvégzésének véghatárideje egységesen a középiskola elvégzését közvetlenül követő vizsgaidőszak végéhez, és nem az érettségi bizonyítvány kiadásához kötődik. A tankötelezettséget a jelenleg hatályos, 16. életév betöltésének napja helyett a tanév végétig határozták meg.

Érdemi változás az etikai kódex elkészítésének és alkalmazásának kötelezővé tétele. A Nemzeti Pedagógus Kar által elkészítendő etikai

kódex alapelveit kiterjesztik a magánfenntartású intézményekben foglalkoztatott pedagógusokra is, ezzel is elősegítve, hogy minden pedagógusnak követhető és világos erkölcsi, etikai értékmérő legyen.

Megkezdődött a Klik átalakítása

Január 1-jétől több mint 22 ezer pedagógus léphetett sikeres minősítése eredményeképpen Pedagógus II. vagy Mesterpedagógus fokozatba, közel 6 ezer, minősítésen és a feladatra történő felkészítésen átesett szakértő és szaktanácsadó pedagógus kezdte meg munkáját.

A szeptemberben életbe lépő kötelező óvodáztatásra és férőhelybővítésre állami költségvetésből, pályázaton keresztül 20 település számára 897 új óvodai férőhely létesítéséhez 850 millió forintos támogatás van. A Klik Hanesz József elnök személyében új vezetőt kapott, megindult az átalakítás. Nagyobb feladat- és hatáskört delegálnak a Klik megyeközponti tankerületeihez, ezzel biztosítva a feladatok hatékonyabb ellátását és az intézmények fenntartásának hatékonyabb megszervezését. A pedagógiai szakmai szolgáltatások feladata kikerül a Klik feladatköréből, átkerül az Oktatási Hivatalhoz. A térítésmentes tankönyvellátás a köznevelési törvény értelmében folytatódik felmenő rendszerben, az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézetben folytatódik a három évig tartó tankönyvfejlesztés.

A 2014/2015-ös tanévben fejeződik be a mesterpedagógusi és kutatótanári fokozatba kerülés szakmai követelményrendszerének, minősítési eljárásrendjének a véglegesítése.

Az érettségi vizsgaszabályzat és az érettségi vizsga-követelményrendszer új Nemzeti alaptantervvel való összhangjának megteremtését célzó módosítások elindultak. Tart a szakképzési rendszer átalakítása. A szakképzési rendszerben a kollégiumok lesznek az esélyteremtés legfőbb eszközei.

Forrás: MTI

JÁTSZVA TANÍTOTT NAGY DILEMMÁK

Leitner Lászlóné: „Szélesítenem kell a problémamegoldó és alkotó gondolkodás színtereit”

Nagyon izgalmasak lehetnek *Leitner Lászlóné, Borika* fizika- és matematikaórái a nyíregyházi Kossuth Lajos Gimnáziumban. A tanármó ugyanis a szabályok és képletek tanítása mellett olyan titkokba is beavatja diákjait, mint a kaotikus mozgás, a megfigyelhető fraktál szerkezet, az élethelyzetekben megbújó csapdák. A modern tudomány, a játékelmélet eszközével alakítja ki a fiúkban és a lányokban a felelős társadalmi magatartást, ennek segítségével éri el a gondolkodási folyamatok magas szintű fejlesztését. Diákjai pedig játszva és örömmel tanulnak. Az alábbi beszélgetésből azt is megtudhatják, hogyan fogadták mindezt kollégái.

– **Mikor ejtette rabul a játékelmélet, és miért?**

– Az első találkozásom a tudománnyal az 1980-as évekre, főiskolai hallgató koromra tehető: nagyon kedves, egykori tanárom, *Filep László* abban az időben készítette el a középiskolás korosztálynak tervezett szakköri feldolgozásra szánt munkáját. Akkor még *Filep László* személyiségének köszönhetően olvastam el a művet, később azonban magáért a tudományért igyekeztem egyre többet olvasni róla. A játékelméletben megfogalmazott dilemmákkal találkoztam természeti, társadalmi, katonai és közgazdasági vonatkozásban is. A tudománynak ez a sokszínűsége újra és újra felkeltette az érdeklődésemet. Tanárként a felelős társadalmi magatartás kialakítása állandó feladatomban, így meggyőződésemm, hogy joggal része a munkámnak.

– **Ön tanulta-e, és kitől?**

– A tanulmányozás autodidakta módon, többféle szakirodalom olvasása, elemzése segítségével történt a 2013. év júliusáig. Ekkor a TÁMOP-4.2.2. pályázati kiírásban olvastam a téma közoktatásba való bevezetésének a lehetőségéről. A pályázati lap beadását követően, rövid időn belül megkeresett *Szabó György*, aki részben aktuális irodalommal, részben tanáccsal látott el, és türelmesen korrigálta a bennem kialakult téves tudáselemeket. Egy éven át segített, ha kellett, naponta konzultált velem, tanácsot, ötletet adott. Vele oszthattam meg a téma tanulókkal való megismertetése során szerzett élményeimet is.

– **Ön miért döntött úgy, hogy a játékelméletet tanítani akarja?**

– Nem előzte meg a téma feldolgozását a klasszikus módon értelmezett racionális döntés: ahol tudtam, becsempésztem a matematika, fizika egy-egy területén. Mivel a diákok szívesen dolgoztak az így beépített feladatokkal, egyre tudatosabban kerestem a lehetőségét annak, hogy átadjam nekik ezt a tudást is. A tanári munkámban az oktatási feladaton túl a gondolkodási folyama-

tok magas szintű fejlesztését is célkitűzésem között tartom. Segítenem kell a modellalkotást, analízis-szintézis kialakulását, hozzá kell járulnom a helyes induktív-deuktív következtetési formák kialakulásához, szélesítenem kell a problémamegoldó és alkotó gondolkodás színtereit. A fizika oktatása során lehetőség nyílik a magas szintű analógias gondolkodás fejlesztésére, amely a mindennapi használatba beépülve meghatározó jelentőségű. A játékelmélet a felsorolt fejlesztési területek mindegyikén egyaránt alkalmasnak bizonyul, az analógias gondolkodás magas szinten megvalósuló fejlesztését viszont különösen jól szolgálja.

– **Hogyan adódott lehetősége a játékelmélet tanítására, mikortól tanítja?**

– A 2013–2014-es tanévben építettem be első alkalommal hosszabb egység megtervezését követően a tanítási órákba, az említett pályázat kapcsán. Az első tematikus terv alapján készített egységet a kilencedik évfolyamos diákokkal próbáltam feldolgozni matematikaórákon. Ekkor a játékelmélet egyes részeit építettem be az aktuális tematikai tananyagba. A diákok pozitív hozzáállása is hozzájárult ahhoz, hogy egyetlen tömbben is megpróbáljam a tudományt feldolgozni egy másik tanulócsoporthal. Mivel a modern fizika, magfizika kapcsán jó lehetőséget láttam a téma alkalmazására, így a 11. évfolyamon egyetlen tömbben dolgoztuk fel azt a diákokkal IKT-támogatással. Az életkornak és az egységes szemléletnek köszönhetően a munka sikere és mért hozadéka meghaladta a várakozásomat. Ebben az évben már ezért terveztem azt, hogy az elektromágneses hullámokat követően beiktatom a tudományterület e kis szeletének feldolgozását jobban kiépített, digitális környezetben. A munka éppen most zajlik, a diákok csoportokban dolgozák fel az egyes részeket, időnként integráljuk a tudáselemeket. A projekt zárása még nem történt meg, de az idáig beérkezett beszámolóik jó előjelzést mutatnak.

– **A kollégái elfogadták a játékelmélet oktatását? Nem voltak nehézségei ebből adódóan?**

– Azok a kollégáim, akikkel közvetlen munkakapcsolatom van, elfogadták mindent. Munkahelyen kívüli tanácsot a férjemtől kaptam, aki szintén matematika–fizika szakos, így valódi szakmai segítséget jelentett a munka során. Az intézmény vezetője, *Tar Jánosné* mindezek mellett támogatott, és biztatott. Úgy gondolom, hogy a családom mellett az ő segítőkész, innovatív reakciójának köszönhetem azt, hogy a diákjaim megismerkedhetnek ennek a csodálatos tudománynak az alapjaival.

– **A gyerekek hogyan fogadták a játékelméletet?**

– A diákjaimra általában jellemző a nyitottság. Szívesen vesznek részt az órákon a különféle módszertani megoldásokkal tarkított feladatokban. A munkában egyre aktívabbak voltak, és a téma második részében, a csoportmunka során már maguk keresték a nagy dilemmák mindennapi megfelelőit a saját életpasztalutuk alapján. Többen bekapcsolódtak a kutatómunkába, amely megadott élethelyzetre vonatkozott, vagy a Bibliában található példák felkutatására buzdított. Játékelméleti elemeket tartalmazó játékokat olyan tanulócsoporthal is játszottam, akiknek nem voltak előzetes ismereteik: ezzel sikerül felkelteni az érdeklődésüket a téma iránt.

– **Ön szerint fontos-e ennek az oktatása, és ha igen, miért?**

– A kérdés első felére teljesen magától értetődően a válaszom: igen.

Az ember életének alapja a tanulás. Tanulásnak köszönhetjük azt, hogy tudunk beszélni, biciklizni, idegen nyelven kommunikálni, számolni a kialakított rutinnak köszönhetően úgy, hogy nem elemezzük és tudatosítjuk minden mozzanatát a cselekvési folyamatnak. A társadalmi közeg, amelyben élünk, szintén igényli az egyes élethelyzetekben a rutinszerű döntéseket. Ha azt szeretnénk, hogy a döntéseinkkel építsük a közvetlen kapcsolatunkat, felelős döntést hozunk, tanulnunk kell erről is.

(Folytatás a 12. oldalon)

JÁTSZVA TANÍTOTT NAGY DILEMMÁK

(Folytatás a 11. oldalról)

A tanulás folyamata sémák kiépítéséből áll, és az azokhoz kapcsolható ismeretek integrálásán alapul. Ahhoz, hogy az elsajátított ismeretből alkalmazható tudáselem jöjjön létre, mély kapcsolatra és megfelelő rutinra van szükség. Ha középiskolában megismerik a diákok az alapfogalmakat, -helyzeteket, a megjelenő felsőoktatási tanulmányok során, a társadalmi döntések alkalmával a kimenet jobb lehet.

Ugyanakkor fizikatanárként felesésséggel tartozom minden, a tantervben még „fiatal” kora ellenére nem szereplő tudományterület iránt. Feladatomban tartom, hogy felhívjam a tanulók figyelmét a kaotikus mozgásra, a megfigyelhető fraktál szerkezetre, az élethelyzetekben megbúvó csapdákra éppúgy, mint a csillagászati vagy elemi részecskék területén publikált újabb kutatásokra.

– **Mi volt eddig a legkedvesebb emléke a játékelméletre adott gyermeki reakciókból?**

– A legszívesebben egy diákom összefoglaló sorait mellékelem. Pannát 12 éves korában ismertem meg, fizikaórán általában a kevesebb sikerélményt elkönyvelő diákok közé tartozott.

„A játékelméletről, mielőtt elkezdtünk vele foglalkozni, csak annyit tudtam, hogy *Neumann János* nevéhez fűződik. Így, hogy már túl vagyunk ezen a pár órán, elmondhatom, hogy a fizikai tanulmányaim legjobb része volt, és ebben a témakörben volt sikerélményem. Amikor arról beszéltünk, hogy hol fordul elő a játékelmélet használata, emlékszem, hogy a legmeglepőbb az volt, hogy egy válási permél is ott van a játékelmélet. Olyan dolog ez, ami ott van a mindennapi életünkben, és használjuk is, és közben sokan nem is tudjuk, mit is jelent. Példákat könnyen tudtunk mondani, mert csak a mindennapjainkra kellett gondolni. Azért is tetszett ez a téma, mert a való életben is szeretem átgondolni stratégiailag, hogy ha én ezt a lépést lépelem, akkor a másik fél mit

fog, és az nekem jó-e, vagy sem, és a játékelmélet is egy stratégiai játék. Hasznosnak és izgalmasnak találtam.” Balázs Panna

– **Van még valami, amit el szeretne mondani?**

– A játékelmélet kidolgozásában tudománytörténet tekintetében Neumann János neve merül fel elsőként. Neumann a Fásori Evangélikus Gimnázium falai között tanult diákként. *Harsányi János* konkrét katonai-politikai helyzet megoldásán dolgozva alkalmazta a játékelméleti lehetőségeket. Harsányi a Deák Téri Evangélikus Gimnázium diákja volt. Nekem megadatott az, hogy evangélikus gimnáziumban taníthatok. Ez is arra késztet, hogy mindig tegyek meg annak érdekében, hogy nagy tudósaink hagyatékához a rám bízott diákokkal együtt méltóak legyünk.

– **Köszönöm az interjút.**

Millei Ilona

Kihirdették az iskolai tanulást segítő módszerek vizsgálatát célzó pályázat nyerteseit

15 kutatási tervet támogat 12 hónapon keresztül az MTA annak az új programnak a keretében, amelyet még ősszel hirdetett meg *Lovász László* elnök. A tanórákon alkalmazott, eredményes oktatási módszerek elemzésének és új eljárások fejlesztésének előkészítésére kiírt pályázat iránt nagy volt az érdeklődés: 88, témáját tekintve rendkívül változatos pályamű érkezett be. Az MTA Közoktatási Elnöki Bizottságának tagjaiból álló zsűri december 9-ei ülésén döntött az 50 millió forintos támogatási keret elosztásáról.

„A beérkezett pályázatok alapján látható, hogy hazánkban számos tudományos műhelyt foglalkoztat a szakterület oktatási módszertanának vizsgálata, és az oktatási módszerek kutatása komoly hagyományokra támaszkodhat. A módszertani kutatások célzott támogatása elengedhetetlen ahhoz, hogy ezek a műhelyek fennmaradassanak, fejlődhessenek, az eddigienél is aktívabban részt vehessenek a nemzetközi szakmai együttműködésekben, és olyan oktatási programok kidolgozásához járuljanak hozzá, amelyek révén a diákok megszeretik az egyes szakterületeket, sőt magát a tanulást is” – hangsúlyozta *Lovász László*, az MTA elnöke.

Az MTA idén először hirdetett nyílt pályázatot a szakmódszertan tudományos megalapozását és megújítását segítő, alapvetően új vagy a hazai módszertani hagyományokra építő, interdiszciplináris kutatások 12 hónapon át történő támogatására. Az MTA célja annak a tradíciónak a folytatása, amelynek legkiemelkedőbb példája a Kodály-módszer vagy a matematika oktatásának *Varga Tamás* nevéhez fűződő fejlesztése.

A felhívásra a benyújtási határidőig 88 pályázat érkezett: 71 felsőoktatási intézményből, 17 pedig akadémiai kutatóközpontból, illetve kutatóintézetből. A benyújtott pályázatok témájuk szerint igen változatosak voltak: a matematikától és fizikától kezdve a természettudományokon át a magyar nyelv és irodalom, az idegennyelv-oktatás, az ének-zenei és művészeti oktatás, valamint a hátrányos helyzetűek oktatása, a pedagógia, a pszichológia és az egészségszervezés témáig sokféle szakterületet képviseltek.

A pályázatokat az MTA Közoktatási Elnöki Bizottságának tagjaiból álló zsűri 2014. december 9-ei ülésén bírálta el. A beérkezett pályázato-

kat általában magas színvonalúnak ítélte a zsűri, amelynek elnöke *Csépe Valéria* akadémikus volt. A zsűri tagjai nagyra értékelték a munkatervek szakmai megalapozottságát és kidolgozottságát, és javaslatukat a 2015. évre rendelkezésre álló 50 millió forintos támogatási keret figyelembevételével hozták meg. A 12 havi támogatást elnyerőknek részletes kutatási koncepciót kell kidolgozniuk. A kutatás megvalósításához szükséges forrásokat egy következő pályázat keretében nyerhetik el.

A szakmódszertani pályázat nyertesei

ÁDÁM PÉTER, MTA Wigner Fizikai Kutatóközpont Szilárdtestfizikai Intézet; **BARANYAI NORBERT**, Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézet; **DOMBOVÁRINÉ DR. KOROM ERZSÉBET**, SZTE Bölcsészettudományi Kar Neveléstudományi Intézet; **FALUS ANDRÁS**, SOTE Genetikai, Sejt- és Immunbiológiai Intézet; **FÜGEDI JÁNOS**, MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Zene- és Művészettudományi Intézet; **FÜZFÁ BALÁZS OTTÓ**, NYME Berzsenyi Dániel Pedagógusképző Kar; **HANTOS KÁROLY**, Magyar Képzőművészeti Egyetem Tanárképző Tanszék; **JENI SÁNDOR**, PTE Természettudományi Kar Matematikai és Informatikai Intézet; **JUHÁSZ PÉTER SZABOLCS**, MTA Rényi Alfréd Matematikai Kutatóintézet; **KERTÉSZ ANDRÁS**, Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar Germanisztikai Intézet; **KISSNÉ BARTHA CSILLA**, MTA Nyelvtudományi Intézet Többszempontú Kutatóközpont; **NEMES LÁSZLÓ NORBERT**, Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem – Kodály Zoltán Zene-pedagógiai Intézet; **PÉNYES ZSOLT**, SZTE Természettudományi és Informatikai Kar; **TÉL TAMÁS**, ELTE Természettudományi Kar Fizikai Intézet; **VANCÓS ÖDÖN**, ELTE Természettudományi Kar Matematikai Intézet.

EZREKKEL RÖVIDÍTIK MEG A TANÁROKAT JANUÁRTÓL

Az Index számításai szerint januártól havi bruttó 5-10 ezer forintos béremelésről maradnak le a tanárok, miután a fizetésüket a költségvetés elfogadásával leválasztották a minimálbérrel. Egy szakértő szerint technikailag indokolt a tanárok fizetésének elválasztása a minimálbértől: a kormány így rugalmasabban tud bért emelni egy-egy szektorban.

A költségvetés megszavazásával a tanárok fizetésének alapja 2015-től már nem a mindenkor minimálbér, a tanárok fizetésének meghatározásakor idén is a tavalyi 101 500 forintos minimálbért veszik alapul. Pedig a Hoffmann Rózsa idején kidolgozott pedagógus-életpályamodellel egyik fontos garanciája épp az volt, hogy a tanárok bérei a minimálbérrel együtt emelkedhetnek. Hoffmann Rózsa nagy ígéretéből végül az lett, hogy ezzel a technikával csak egyetleneszer, 2014 januárjában nőttek a fizetések, és ezt most, egy év után meg is szüntetik. A dolog jelentőségét mutatja, hogy a lépés ellen nemcsak a szakszervezetek, de a kormány által létrehozott Nemzeti Pedagógus Kar is tiltakozott.

Hogy számolnak?

A tanárok fizetését a végzettség és a pályán eltöltött idő alapján, egy táblázat segítségével állapítják meg. Ehhez meghatároznak egy illetményalapot. A főiskolát végzett tanárok illetményalapja 2015-től a tavalyi minimálbér 163,3 százaléka (bruttó 165 445 forint), az egyetemet végzettké a minimálbér 179,6 százaléka (bruttó 182 294 forint). A fizetés meghatározásához a végzettség és a pályán eltöltött idő alapján ezeknek az illetményalapoknak veszik a 100–265 százalékát. Ugyanezt alkalmazzzák az intézményvezetők, osztályfőnöki, gyógypedagógiai stb. pótlékoknál, ahol az illetményalap 5–80 százalékát veszik.

Az idei minimálbér összege 105 ezer forint lett.

Nézzük meg, milyen különbséget jelent, ha a tanárok fizetését a tavalyi vagy az idei minimálbér alapján számolják (lásd 1. táblázat).

Ugyanez így néz ki az egyetemet végzett tanárok esetében (lásd 2. táblázat).

Jobban is járhatnak

Hosszú távon nem biztos, hogy rosszul járnak ezzel a tanárok,

még ha most le is maradnak egy néhány ezer forintos emelésről, állította egy kormányzati forrásunk. A szakértő szerint technikailag igenis indokolt volt leválasztani a minimálbérrel a pedagógusok fizetését.

Egyrészt nem szerencsés, hogy a versenyszféra alkujától függjön az állami alkalmazottak fizetése. Másrészt nem jó, ha túl sok ilyen automatizmus működik a bérekben. Ha ugyanis sok közsférában dolgozó ember fizetése kötődik a minimálbérhez, a kormány egy idő után épp emiatt ódzkodna a minimálbér megemelésétől. Ahogy a tanárok példáján is látható: egy 2-3 ezer forintos minimálbér-emelés fejenként bruttó 5-10 ezer forinttal emelné meg a kiadásokat.

A kormány ezután rugalmasabban és könnyebben tud szektoronként (oktatás, egészségügy) fizetéseket emelni, már ha a szakszervezetek elég eredményesek lesznek. Korábban volt példa arra, hogy a közsféra béremelését azért halasztották el, mert annak mindenre kellett volna vonatkoznia, és ennek általában nem volt meg a fedezete.

Emelnek 2015-ben is

Ahogy az elmúlt években is erős szórás mutatkozott a tanárok bérei között, ez a tendencia folytatódni fog. 2015-től az a 23 ezer tanár számíthat legalább 8 százalékos béremelésre, aki teljesítette a feltételeket a Pedagógus II., illetve a Mesterpedagógus fokozathoz.

A tanárok idén szeptemberben még számíthatnak egy kisebb béremelésre. Miután 2013-ban nem tudták egy összegben megemelni a béreket, az emelés mértékének akkor csak a 60 százalékát adták oda, a többit pedig négy évre elosztva 2014–2017-ig fizetik ki. Az Emmi szerint 2015 szeptemberétől átlagosan legalább 3,4 százalékkal nő majd a pedagógusok alapilletménye.

1. táblázat Főiskolai végzettségű Pedagógus I. fizetése (pótlékok nélkül)

Év	Illetményalap százaléka (%)	Bruttó összeg a 101 500 forintban fixált vetítési alap szerint (illetményalap: 165 750 Ft)	Ennyi lenne a bruttó összeg a 105 000-es minimálbér esetén (illetményalap: 171 465 Ft)	Különbség
3–5	120	198 900	205 758	6 858
6–8	130	215 475	222 905	7 430
9–11	135	223 763	231 478	7 715
12–14	140	232 050	240 051	8 001
15–17	145	240 338	248 624	8 287
18–20	150	248 625	257 198	8 573
21–23	155	256 913	265 771	8 858
24–26	160	265 200	274 344	9 144
27–29	165	273 488	282 917	9 430
30–32	170	281 775	291 491	9 716
33–35	175	290 063	300 064	10 001
36–38	180	298 350	308 637	10 287
39–41	185	306 638	317 210	10 573
42–44	190	314 925	325 784	10 859

(Folytatás a 14. oldalon)

EZREKKEL RÖVIDÍTİK MEG A TANÁROKAT JANUÁRTÓL

(Folytatás a 13. oldalról)

2. táblázat Egyetemi végzettségű Pedagógus I. fizetése (pótlékok nélkül)

Év	Illetményalap százaléka (%)	Bruttó összeg a 101 500 forintban fixált vetítési alap szerint (Illetményalap: 182 294 Ft)	Ennyi lenne a bruttó összeg a 105 000-es minimálbér esetén (Illetményalap: 188 580 Ft)	Különbség
3-5	120	218 753	226 296	7 543
6-8	130	236 982	245 154	8 172
9-11	135	246 097	254 583	8 486
12-14	140	255 212	264 012	8 800
15-17	145	264 326	273 441	9 115
18-20	150	273 441	282 870	9 429
21-23	155	282 556	292 299	9 743
24-26	160	291 670	301 728	10 058
27-29	165	300 785	311 157	10 372
30-32	170	309 900	320 586	10 686
33-35	175	319 015	330 015	11 001
36-38	180	328 129	339 444	11 315
39-41	185	337 244	348 873	11 629
42-44	190	346 359	358 302	11 943

Forrás: Index

A GÁRDONYI GÉZA ALAPÍTVÁNY HÍREI

Szociális támogatás

A Gárdonyi Géza Alapítvány Kuratóriuma a 2014. december 17-ei ülésen döntött a számláján lévő adományozott összeg és az APEH-től átutalt 1% szja-részesedés felhasználásáról.

Részletezés:

Befizetések (2013. 12. 1-jétől 2014. 12. 17-éig):	36 900 Ft
Kamat:	92 107 Ft
APEH 1%:	66 144 Ft
OTP-költségek:	- 22 414 Ft
Összesen:	172 737 Ft

A kuratórium úgy határozott, hogy ehhez az összeghez hozzátesz a pénzforgalmi számlán lévő pénzből az indokolt pályázatok és posta-költségük felhasználására. A kuratórium a beérkezett 21 pályázatot elfogadta. Közülük 5 fő tízezer, 11 fő tizenötezer, 5 fő pedig húsz-ezer forint szociális támogatásban részesült.

Megyei Szervezetek	A beér- kezett	Az elfoga- dott	Az eluta- sított	A klub- támoga- tások száma	Elfoga- dott klub- támoga- tás	A támo- gatási összeg felosztása
	pályázatok száma					
Baranya	-	-	-	1	1	25 000 Ft
Bács-Kiskun	5	5	-	1	1	85 000 Ft
Békés megye	2	2	-	-	-	35 000 Ft
Borsod-A.-Z.	3	3	-	-	-	50 000 Ft
Csongrád	3	3	-	-	-	45 000 Ft
Somogy	2	2	-	-	-	45 000 Ft
Veszprém	3	3	-	-	-	45 000 Ft
Budapest	3	3	-	1	1	65 000 Ft
Összesen	21	21	-	4	4	395 000 Ft

Klubtámogatásra pályázatot nyújtott be: a PSZ Baja Alap-szervezetének Nyugdíjas Klubja, a PSZ Baranya Megyei Szer-vezete Nyugdíjas Tagozata Pedagógus Klubja, a PSZ Somogy Megyei Szervezetének Nyugdíjas Tagozata, a PSZ Kispesti Szervezete Nyugdíjas Pedagógusok Egyesülete.

A Kuratórium mind a négy pályázatot elfogadta, és 1 klubot tizenötezer, 2 klubot húsz-ezer, 1 klubot pedig hu-szonötezer forintban részesített.

Összesen az alapítvány 395 ezer forint támogatást osztott ki, a postaköltség 18 585 Ft-ba került.

Az összegek kiutalása, postázása a kuratóumi ülés után megtörtént. Reméljük, karácsony előtt megérkeztek, és sike-rült örömet szerezniük 21 nyugdíjas tagtársunknak és a négy nyugdíjascsoport tagjainak.

* * *

Ez alkalommal is felhívjuk kollégáink figyelmét arra, hogy az alapítványunk céljait (a nyugdíjas pedagógusok és egyéb közoktatási dolgozók szociális és kulturális célú támogatása) csak úgy tudjuk megvalósítani, ha a tőkénk gyarapodik, ha az adományok növekednek.

Az alapítvány neve: Gárdonyi Géza Címe: 1068 Budapest, Városligeti fasor 10. Adószáma: 18011586-1-42

Segítségüket, támogatásukat
előre is köszönjük!

Horváth Tiborné,
a kuratórium elnöke

A Facebookról jelentjük

AMI TUTIRA FELDOBJA A NAPOD

A legjobb tanári és szülői ellenőrző-beírások

Bizonyára mindenkivel előfordult, hogy beírást kapott az ellenőrzőjébe kisebb-nagyobb csínytevésekért. Az alábbi tanári intelmek az internet legviccesebbjai. A kedvencem: „Kedves szülő, ha megígéri, hogy nem hiszi el mindazt, amit a fia az iskoláról mesél, én cserébe nem hiszem el mindazt, amit ő az otthoni eseményekről mond.”

- ☺ „Az osztályfőnöki dicséretet még mindig nem íratta alá. Megintem.”
- ☺ „Kémiaórán a kísérleti anyagot elfogyasztotta.”
- ☺ „Gyermeke az órán írószer nélkül akart írni.”
- ☺ „T. Szülő, Pisti a szünetben osztálytársának étkezésre kínálta nemi szervét. Ezért megrovásban részesítem.”
- ☺ „Kémiaóra folyamán padtársával zümmögött és brummogott.”
- ☺ „Gyermekek óra alatt orvul elfogyasztotta padtársa uzsonnáját.”
- ☺ „Lacinak két ellenőrzője van. Én mosom kezeimet – Osztályfőnök.”
- ☺ „Fia olvashatatlanul ír. Bár párszor még így jár jobban.”
- ☺ „Kesztyűben ül az órán, mert fázik a keze, és nem írja a szavakat.”
- ☺ „Óra alatt kukorékolt!”
- ☺ „A gyerek a szünetben az iskola keretein kívül játszott.”
- ☺ „A gyerek az órán beszél, és állandóan jelentkezik.”
- ☺ „Körzőjével veszélyeztette társai testi épségét.”
- ☺ „Elkobozta társa tízóraiját.”
- ☺ „Fia óra alatt a pad sarkával jéghekket játszott a terem körül, eközben MÁV bemondásokat tartott, melyben a rólam elnevezett szerelvénnyel közlekedtem.”
- ☺ „Kedves szülő, ha megígéri, hogy nem hiszi el mindazt, amit a fia az iskoláról mesél, én cserébe nem hiszem el mindazt, amit ő az otthoni eseményekről mond.”
- ☺ „Gyermekek matekórán a zsiráf hangját utánozta.”
- ☺ „Szellemessége és feltűnési viselkedése a pofátlanság határait súrolja.”
- ☺ „Fia a szünetben sztrájkot szervezett. Letörtük.”
- ☺ „Nem elég, hogy a szünetekben állandóan krétacsatákat vív osztálytársaival, ráadásul mindig veszít.”
- ☺ „Tüvel látta el barátait, hogy osztálytársait szurkálják.”
- ☺ „Gyermeke azt mondta, hogy szerinte jó gondolat lenne az egyik osztálytársát bántalmazni, ezért figyelmeztettem.”
- ☺ „T. Szülő, a gyereke állandóan tőlem kér tollat. Lásd az otthon írószerrel.”
- ☺ „Tájékoztatom, hogy gyerekének egy ideje átható kén-szaga van.”
- ☺ „Jancsika rendszeresen nem issza meg az iskolatejet.”
- ☺ „Kivégzéséről gondoskodom.”
- ☺ „Katika nem tud olvasni!”
- ☺ „Ha tudna, nem járatnám iskolába.”
- ☺ „T. Szülő! Leánya irodalomórán vihogott. – Tanárnő.”
- ☺ „Megdorgáltam. Akkor is vihogott.”
- ☺ „T. Szülő, fia órán neveletlenül beszélt. Figyelmeztetem.”
- ☺ Szülői válasz: „Engem?”
- ☺ „Fia az órán állandóan beszél!”
- ☺ „Szerintem az anyjától tanulta. Mindkettőnek ellátom baját!”
- ☺ „Értesítem a T. Szülőket, hogy fiuk történelemtananyagból áll.”
- ☺ „Ellenőriztük, valóban.”
- ☺ „A gyerek ellenőrző könyve negyedik éve nincs aláírva. Kedves Szülő, nem tud írni?”
- ☺ „Nem. De hát nem emlékszik rám, tanár úr? Az ön tanítványa voltam!”
- ☺ „Figyelmeztetés után is rágja a földgömböt a gyerek. Újból figyelmeztetem.”
- ☺ „Amennyiben a földgömbre még szüksége van, próbálkozzanak süteménnyel!”
- ☺ „A magyarórán háromszor szóltam rá, hogy ne bontsa a falat! Kérem fülészetre vinni!”
- ☺ „Már volt. Ott is kibontotta a falat.”
- ☺ „Osztályfőnöki intőt adok, mert az osztályfőnöki dicséretet második alkalommal sem íratta alá.”
- ☺ „Ezt most nem írom alá, és a következőt sem. Lehet újra dicsérni.”
- ☺ „Jelentés alatt – fiú léte – tehénbőgést hallatott. Rovót kap.”
- ☺ „A gyerek nemi érése még nem fejeződött be.”
- ☺ „A fia a házi feladatát rendszeresen a társairól másolja át! Mi lesz így belőle?”
- ☺ „A házi feladatot én is mindig másoltam. Ma vezérigazgató vagyok.”
- ☺ „Gyermeke a szexuális felvilágosítás alatt képregényt olvasott.”
- ☺ „Akár az anyja.”
- ☺ „Gyermeke a tanóra alatt a padokon lévő kiflimorzsákat eszegette.”
- ☺ „Tisztelt tanár úr, gyermekem este, vacsora után a konyhaasztalon lévő kenyérmorzsákat a kezével szedegette fel, s jóízűen elfogyasztotta.”
- ☺ Tanár: „Ezt miért írta be?”
- ☺ Szülői válasz: „Ugyanazért, amiért maga.”
- ☺ „Megkérném önöket, hogy ismertessék meg gyerekükkel a kulturált vécéhasználat alapjait!”
- ☺ Szülői válasz: „Laci szerint ezt ön neki kevésbé cizelláltan mondta: »Ne sz*rd az ülőkére, te hülye!« Ez kulturált viselkedés???”

Vannak olyan esetek, amikor a szülő is aktivizálja magát, és viszonzással él, amelyek olykor nem kevésbé humorosak:

- ☺ „Kedves Szülő, tájékoztatom, hogy Péter az étkezéskor többször is kézzel evett evőeszköz helyett.”
- ☺ „Köszönöm a tájékoztatást, már tanul lábbal is.”
- ☺ „A fiú túl sokat foglalkozik a lányokkal.”
- ☺ „Tanárnő, kövessen meg, de én ennek inkább örülök!”

Jó estét kívánok!

Varga Attilának hívnak, roma vagyok, és szegregált osztályba jártam. Nem Borsodban, hanem itt, Budapesten, a VII. kerületben. Ma Magyarországon – a becslések szerint – ebben a pillanatban is körülbelül 30 ezer roma kisdíák tanul ugyanígy, elkülönítve. Homogén cigányosztályban vagy cigányiskolában.

De mi közötök nektek ehhez, nem roma honfitársaim? Miért baj az, hogy a ti gyerekeiteknek sem lesz cigány padtársa, cigány barátja, vagy később cigány munkatársa, szomszédja? Mert vitathatatlan tény: az elkülönítés újratermeli a nyomort és a munkanélküliséget. A társadalom végleges kettészakadásához vezet. Az aluliskolázottak megélhetését pedig a ti adóforintjaitokból kell majd biztosítani. Ez tehát mindannyiunk problémája, fellépni ellene minden magyar ember felelőssége.

Ezért én értünk és értetek, a mi gyerekeinkért emelem fel a szavam.

Két éve az állam és az egyházak átvették az iskolák döntő többségét. Azt mondták, azért, hogy az esélyegyenlőség végre érvényesülhessen. De mi történt a két év alatt? Beváltották az ígéretüket? Jobb ma a mélyszegénységben élő gyerekeknek? Jobb minőségű oktatáshoz jutnak?

Én csak azt tudom, hogy legkevesebb 381 iskolában vannak többségben a cigány gyerekek. Ezekből az iskolákból nem igazán kerülnek be a tanulók érettségire adó iskolákba. Senki nem nézett utána, miért van ez így, és mit lehet ellene tenni.

Sőt *Balog Zoltán* miniszter úr felfokozott harci kedvében önként tanúskodott egy szegregált iskola védelmében. Azt mondta a bíróságon, hogy szerinte nem szegregálják a cigánytelepen lévő cigányiskolában a gyerekeket, hanem szeretetteljesen felzárkóztatják. És ezt szerinte nemcsak hogy szabad, hanem egyenesen remek megoldás.

A bíróság ezt megtiltotta. Érvényt szerezve ezzel a törvénynek, és szem előtt tartva a gyerekek érdekeit.

Ma azonban kérdéssé vált, hogy a bíróságok meddig dönthetnek még így. Az Országgyűlés éppen ma adta egy törvénymódosítással a kormány kezébe a jogot, hogy rendeletben döntsön, mi a szegregáció, és mi nem.

Csak remélni tudom, hogy az emberierőforrás-miniszter nem azon fog dolgozni felhatalmazás alapján, hogy a felzárkóztatóiskolák szegregált formában működhessenek.

Niki a tanodánkba jár. Minden vágya, hogy gimnáziumba járhasson. Ötös tanuló egy kilencedik kerületi szegregált iskolában – a tavalyi központi felvételit mégis kettesre írta meg. Ugyanebbe az iskolába járt Józsika is. Ő majd a rendőrtiszt főiskolára akar jelentkezni, de hogyan, amikor hét év alatt annyi hátrányt halmozott fel, hogy korrepetáló tanárok segítségével is csak alig tudja megállni a helyét az új, integrált iskolában? A szemükbe nézve mivel biztassam őket? Mit mondjak nekik? Hogy majd jobb lesz? De mitől lesz jobb? Ki segít nekik? Majd a kormány által támogatott, szeretve szegregáló iskolák?!

Vagy szerintetek az elég, hogy elmondom a saját példámat?

Hogy én is elkülönített cigányosztályba jártam, és kettesre sikerült az érettségim? Aztán, ha sikerül 25 éves koromra újra leérettségizni, akkor majd végre jelentkezhetek az egyetemre. Hogy talán ugyanannyira kevés esélyem van arra, hogy felvegyenek, mint Nikinek a gimnáziumi felvételre?

Csak reménykedni tudok benne, hogy a saját példámmal és küzdelmemmel motiválhatom őket. Nikiért, Józsikáért és rajtuk kívül több ezer gyerekért kiáltok itt, ezen a helyen! Elég volt!!!

Ezért üzenek most *Balog Zoltán* miniszter úrnak: ne felzárkóztatni akarjon bennünket, hanem adjon lehetőséget arra, hogy nem roma társainkkal együtt minőségi tudáshoz juthassunk! Ne akarjon minket a gettóban, örökre szegénységben tartani! A „felzárkóztató” szegregáció ugyanis ehhez vezet!

És ne döntsön a sorsunkról úgy, hogy meg sem hallgat minket!

Meggyőződésem, hogy a kormány tagjaként az emberierőforrás-miniszternek kötelessége az oktatáson keresztül esélyt adni a gyerekeinknek. Esélyt adni bürszintől függetlenül minden gyereknek, hogy a benne rejlő tehetséget felfedezze és kibontakoztassa. Ezzel tehet ő a mélyszegénységben élők milliós táborának további növekedése ellen.

Ez az ő felelőssége.

* * *

(Varga Attila beszéde 2014. december 16-án a Nincs hová hátrálnunk címen meghirdetett tüntetésen, Budapesten hangzott el. A tömeg az elhangzottakat hangos ovációval fogadta.)